

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglasil v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Posilina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Delo Jugoslovanskega kluba.

Jugoslovanski klub je ob priliki deba-
te o državnem proračunu za 1923/24 od-
dal česar je brez vsake prave vrednosti. Do-
hodke in izdatke je finančni minister urav-
novesil na ta način, da enostavno ni posta-
vil v proračun dolgove iz prejšnjih let v
znesku 1160 milijonov Din. Nadalje se je
ravnovesje doseglo s črtanjem stvarnih po-
treb posameznih resorov. Tak proračun se-
veda ni realen in ne odgovarja dejanskim
državnim potrebam.

Proračun vrhovne državne
uprave ne podaja točne in jasne slike
državnih dolgov. Izplačilo 20 odstotnih bo-
nov za odtegljaje ob priliki markiranja kron
se je zopet opustilo, s čimer so zadeti pre-
čanski kraji. Istotako se zopet ni ničesar
ukrenilo v zadevi izplačila vojnih posojil
vsaj mladoletnim, denarnim zavodcem, ob-
činam in drugim ustanovam. Grajati je tu-
di, da vrhovna državna uprava gospodari s
tajnimi fondi, n. pr. s takozvanim tihotap-
skim fondom, ki je ogromen, ne da bi po-
lagala o njem javnega računa.

Proračun ministrstva financ
izkazuje nepotrebno zvišanje finančnih
stražnikov, zapravlja se državni denar, ka-
kor to dokazuje dobava obveznic vojne ško-
de, izplačuje se posebna nagrada za več kot
80 odstotno izterjanje predpisane davka;
državna posestva se neracionalno upravljajo,
trošijo prevelike vsote za upravni odbor
monopolov in izkoriščajo konsumente.

Za vojno se troši nad 2 milijardi
dinarjev, povisek znaša celih 547 milijonov
dinarjev, število častnikov in vojaških urad-
nikov je previsoko, dobave se ne plačujejo,
vojna uprava se zadoljuje preko po budže-
tu dovoljenih kreditov, kader je previsok,
vzdržuje se nepotrebna graničarska četa.

Kar se tiče prometnega mini-
strstva, ni določilo kreditov za želez-
nično zvezo Slovenije z morjem, za proge
Rogatec—Krapina, za zvezo mežiške doline
s Kamnikom itd. Izdatki za ravnanje
rečnega prometa so previsoki, uslužbencem
z dvojnimi gospodinjstvom se ne plačujejo
doklade, uprava tudi ne izplačuje odškod-
nine za požarne škode in odkupnine za raz-
laščena zemljišča. Premalo se briga mini-
strstvo za pomorski promet.

Ministrstvo agrarne reforme
vzdržuje kljub svoji mali delavnosti previ-
soko število višjih uradnikov.

Državni dohodki so centralizi-
rani tako, da se prikriva pregled črez do-
hodke posameznih pokrajin, ne izvaja se
izenačenje davkov, neposredni davki za
Slovenijo se povišujejo za 7.2 milijona di-
narjev, za Srbijo pa le za 4 milijone. Itak
neznosno visoki hišnoračunski davek se
povišuje za 800.000 Din, in sicer tako, da
znaša v Sloveniji 26.32—41.60 odstotkov čis-
te najemnine, v Srbiji pa le 9.88 odstot-
kov. Dohodnina se je povišala za 10 milio-
nov dinarjev. Dohodki državnih posestev,
šum, rud in tovarov so mnogo prenizki.

Glede kmetijstva je značilno, da
se za kmetijske potrebe potroši najmanj; ve-
čina izdatkov gre za osebne namene in ne
za stvarne potrebe. Vsote za melioracije so
malenkostne. Investira se za poljedelstvo
malo. Krediti za zadružništvo so nezadostni,
pri narodni banki, poštni hranilnici in
hipotekarni banki pa je kmetu kredit sploh
zaprt. Premalo se troši za poljedelski in
gospodinski pouk, statistika o stanju kmet-
ske produkcije je skrajno pomanjkljiva. Ne
skrbi se niti za povzdigo živinoreje niti za
regulacijo rek.

Pri proračunu ministrstva za
vere je grajati nezadostnost kreditov za
duhovskovzgojevalne zavode in za plače in
penzije duhovščini; pač pa se favorizira
vzgoja pravoslavnega duhovniškega nara-
ščaja.

Ministrstvo trgovine in indu-
strije ni izdelalo že 5 let nobene defini-
tivne trgovinske pogodbe z nobeno državo,
trgovsko in obrtno ter obrtnonadaljevalno
šolstvo se popolnoma zanemarija, nobene
postavke ni za obrtno zadružništvo.

Gozdno in rudniško minist-
stvo zanemarija pogozdevanje in ne daje za-

dostnih kreditov za gozdno nadzorstvo; ne
misli na nižje gospodarske šole v Sloveniji,
rudniki se ne upravljajo po trgovsko-gospo-
darskih načelih, za delavstvo se ne skrbi.

Ministrstvo za notranje zadeve
operira s tajnimi krediti in izdaja velike
vsote za špijonstvo po izjemnih zakonih, ka-
kor da nismo v pravni državi. Kljub temu
n. pr. v južnih krajih sploh ni nobene javne
varnosti. Policija in policijski uradniki pa
se škandalozno nizko plačujejo, država jim
je celo dolžna plače za naknadno in nad-
urno delo in jim tudi obleke ne nabavlja.
V notranji upravni službi se nameščajo eks-
ponirani radikalne stranke, ljudstvu se ne
dovoljujejo potrebne vsote za pomoč v ele-
mentarnih neizodah.

Proračun ministr. javnih zgradb
se posebno za ceste v Sloveniji nič ne bri-
ga, pač pa iz denarja davkoplačevalcev iz
cele države, predvsem pa iz prečanskih
krajev, pridno gradi ceste in mostove v Sr-
biji. Slovenija pa mora vzdrževati svoje ce-
stno omrežje s posebnimi dokladi. Ceste
propadajo. Zahteve stavbnega ravnateljstva
v Ljubljani se ne upoštevajo. Za nove ceste
se ne določujejo sploh nobene vsote, prav-
tako ne za popravilo javnih zgradb. Bel-
grajska medicinska fakulteta dobiva deset-
milijonske vsote, ljubljanska pa še započe-
te stavbe anatomsko-histološkega instituta
ne more dokončati. Število cestarjev se re-
ducira.

Tudi glede pošt in telegrafa
se Srbija favorizira, Slovenija zanemarija.
Poštna hranilnica služi samo bankam in ka-
pitalističnim podjetjem, mali ljudje in za-
druge ne dobivajo ničesar. Poštne znamke
se naročajo v tujini, kjer več stanejo.

Narodno zdravstvo se škanda-
lozno zanemarija, ljubljanska bolnica se ne
more spopolniti, razmere na Studencu so
neznosne, isto je s kopališči.

Ministrstvo za socialno politi-
ko o se hoče sploh opustiti. Svoje naloge ab-
solutno ne vrši. Vzdržuje samo veliko šte-
vilo nekvalificiranih uradnikov. Skrb za si-
rote je pod vsako kritiko. Izseljenecem se
ne pomaga, ampak se le izmoghajajo po
visokih taksah, šikanirajo in uganja se ko-
rupcija s potnimi listi. Glede bolniških bla-
gajn ni storila vlada nič drugega nego da jih
je centralizirala; dajatve so velike, prejem-
ki v dobi obolenosti pa majhni.

Ministrstvo prosvete je pretežno
srbijanska institucija. Naše ljudsko-sred-
nje in visoko šolstvo se zanemarija, naše
izobraž. organizacije sploh ne podpirajo.

Ministrstvo zunanjih zadev vzdr-
žuje na vodilnih mestih same Srbijance, na-
ši zastopniki v tujih državah so nezadostno
kvalificirani, gospodari se z velikimi tajni-
mi fondi, parlamentarnega odbora za kon-
trolo zunanje politike ni, častniška infor-
mativna služba vzdržuje zgolj strankarje,
svoje prave naloge pa sploh ne vrši.

Kar se tiče proračuna pravosodja,
vidimo zgolj redukcije itak nezadostnega
sodnega osebja.

Glede na finančni zakon graja
Jugoslovanski klub zlasti izjemno določbo,
da se smejo nova industrijska podjetja usta-
navljati samo z dovoljenjem Belgrada, s
čimer se hoče ovirati razvoj industrije v
Sloveniji; budžet in bilanca Južne železni-
ce se parlamentu nista predložila; raznim
državnim ustanovam se daje dovoljenje, da
smejo prebitke uporabljati za večje izdat-
ke, nego jih določa proračun.

Končno pravi Jugoslovanski klub:

»Sestava budžeta samega, neupošteva-
nje potreb najširših slojev ljudstva, neena-
kost glede razdelitve kreditov in bremen na
posamezne pokrajine nas uverjajo, da je
popolnoma opravičena naša zahteva po fi-
nančni samostojnosti posame-
znih pokrajin. Potom finančne sa-
mostojnosti si bo vsaka pokrajina uredila
svoje gospodarstvo z ozirom na potrebe in
v okviru svoje gospodarske moči, prene-
halo bo zapostavljanje in izkoriščevanje po-
sameznih pokrajin, nastopilo bo zadovolj-
stvo in neka zdrava tekma vseh pokrajin,
ki bo le v dobrobit države.«

Iz tega se razvidi, kako vestno in to-
čno vršijo poslanci Jugoslovanskega kluba
svojo dolžnost, da odkrivajo gospodarstvo
vlade in njene večine, skušajo popraviti,
kar se popravi da in pribiti vse nedostat-
ke, opustitve in pristransko gospodarjenje
z denarijem davkoplačevalcev.

Optimistično naziranje H. R. S. S.

TAKTIKA H. R. S. S.

Zagreb, 9. febr. (Izv.) Danes sta se
vrnila v Zagreb podpredsednik in tajnik
HRSS dr. Maček in dr. Krnjević. Vaš do-
pisnik je obadva obiskal in ju prašal o
uspehu tega potovanja. Zvedel je sledeče:

Mi smo odpotovali v Belgrad, da se
informiramo o političnem položaju in da
s svojo navzočnostjo pospešimo akcijo za
ustanovitev opozicijskega bloka. Poli-
tične razmere so se v Belgradu od zadnje
seje federalističnega bloka v Zagrebu zelo
spremenile ter znatno zboljšale in akcija
dr. Korošca in dr. Spahje, ki pripravljata
teren za opozicijski blok, je znatno na-
predovala in lahko kaže na mnoge po-
sitivne uspehe. V demokratskem klubu je
vpliv Ljube Davidovića tako mo-
čan, da se vpliv Svetozarja Pribiče-
vića niti ne občuti več. Položaj bi se
utegnil v najkrajšem času utvrditi tako,
da se ne bi našla samo osnova za ustano-
vitev opozicijskega bloka, ampak bi bil
tudi večji del njegovega pozitivnega pro-
grama ugotovljen. Na tem temelju smo mi
z ostalimi člani federalističnega bloka
ugotovili momente, na podlagi katerih bi
mi mogli v parlamentu skupno nastopiti.
Poleg reškega vprašanja so še drugi taki
momenti, o katerih pa bi bilo zdaj še pre-
zgodaj govoriti. Dr. Korošec in dr. Spaho
nadaljujeta svoja pogajanja za ustanovitev
opozicijskega bloka. Naše nadaljnje za-
držanje je závisno od uspeha teh razgov-
rov, toda mi smo pooblašteni, da ukrene-
mo v vsakem položaju vse potrebno. Če bo
položaj v Belgradu ostal neizpremenjen,
bomo imeli prihodnji teden planarno sejo
svoje stranke, na kateri bomo poročali o
akciji za ustanovitev opozicijskega blo-

ka. Če pa se bodo razvijale stvari hitreje,
ni izključeno, da bomo imeli prihodnjo ple-
narno sejo že v Belgradu.

Z g. Ljubo Davidovićem smo se
razgovarjali o razpoloženju v demokrat-
skem klubu. Mi smo mu dali popolno jam-
stvo, da bo HRSS aktivno sodelovala v
opozicijskem bloku, če se razmere v de-
mokratskem klubu ugodno razvijejo. Zato
smo mi tudi prinesli seboj v Belgrad 50
polnomojih HRSS, ki jih pa iz gotovih
vzrokov nismo izročili predsedniku skup-
ščine, ampak smo jih odnesli nazaj v Za-
greb. Poslanska pooblastila bomo izročili
še le takrat, ko bosta dr. Korošec in
dr. Spaho končala svoja pogajanja.

Federalistični blok se ne bo več se-
stal v Zagrebu, ker se stvari tako razvi-
jajo, da to ne bo niti več potrebno. Mi
nismo odšli v Belgrad pod tujim vplivom,
ampak to nam je velevala naša taktika,
ki se je poslužujemo po lastni prevdar-
nosti.

Končno je Vaš dopisnik izvedel, da so
po naziranju hrvatskih odposlancev v Bel-
gradu politične razmere take, da Pribi-
čević v demokratskem klubu ne pomeni
nič več, če na slabšem pa je vlada Nikole
Pašića.

Zagreb, 9. februarja. (Izv.) Danes se
je vršila seja HRSS, na kateri sta poro-
čala dr. Maček in dr. Krnjević o uspehih
svojega pota v Belgrad. Za sejo je vla-
dalo v vseh političnih krogih veliko za-
nimanje in veliko število častniških po-
ročevalcev je čakalo na izid seje. — Za
ponedeljek pričakuje HRSS poročila iz
Belgrada, in če bodo ta ugodna, se utegne
položaj naglo izpremeniti.

Konferenca klubovih načelnikov.

KONFERENCA KONSTATIRA NEPRAVILNOST PRI GLASOVANJU ZA REŠKI
SPORAZUM.

Belgrad, 9. februarja. (Izv.) Goljufiv
način, s katerim so radikali včeraj pri-
dobili en glas večine za rimski pakt, je
izzval opravičeno ogorčenje. Tak način
majorizacije je mogoč pač samo na Bal-
kanu in je značilen primer parlamentariz-
ma, kakor si ga predstavlja današnji ko-
ruptni režim. Na zahtevo Jugoslovanskega
kluba je bila danes dopoldne sklicana
seja načelnikov parlamentarnih klubov.
Za Jugoslovanski klub se je udeležil seje
njegov podpredsednik poslanec A. Suš-
nik. V imenu opozicije je Ljuba Davi-
dović pojasnil nepravilnost postopanja
predsednika odbora za proučevanje rim-
skega pakta, naker je predsednik radikal-
nega kluba Gjuričić izjavil, da on ni
vedel, da so Nemci vložili lastno listo, in
da je bil v dobri veri, da so se Nemci drž-
žali sporazuma, sklenjenega med njimi in
radikali. V imenu Nemcev je dr. Kraft
opravičeval njihov nastop in izjavil, da
včerajšnjega slučaja ne odobrava, da pa
z ozirom na važnost predmeta iz tega ne
bo izvajal posledice. Nato je posl. Suš-
nik izjavil, da je že dosedanja praksa
pokazala, da je postopanje, kakršno je bilo
včeraj, povsem nepravilno in gotovo tudi

po poslovniku nedopustno. Da so bili o
tem prepričani tudi radikali, se vidi iz iz-
jave dr. Krafta, ki je o nastopu Nemcev
že včeraj pred sejo obvestil člane vlade.
Ne gre tu za posamezno vprašanje, tem-
več za načelno stališče. Da se tako ja-
molastno in namerno postopanje za bo-
doče prepreči, je poslanec Sušnik predla-
gal: 1. da predsednik narodne skupščine
pozove predsednika odbora, da skliče
novo sejo in odredi ponovno glasovanje;
2. da se vsi načelniki parlamentarnih klu-
bov sporazumejo glede ukrepov, ki jih je
treba podvzeti, da se taki reverjetni slu-
čaji za vedno preprečijo. Ker pa odločitev
o tem ne spada v kompetenco načelnikov,
temveč v kompetenco narodne skupščine,
so se vsi prisotni soglasno izjavili, da je
bilo postopanje nepravilno in da je v in-
teresu ugleda narodne skupščine, da se
taki slučaji ne ponavljajo. — Opozicija pa
se bo posvetovala, kaj ukrene v svrhu za-
ščite parlamentarnih pravic. Zadeva je
radikalom skrajno neprijetna in poskušajo
na vse načine vplivati na opozicijo, da ne
bi v plenumu narodne skupščine ponov-
no nastopila in tako javno dokazala škan-
dalozne metode režima.

Narodna skupščina.

GOVOR POSLANCA BRODARJA.

Belgrad, 9. febr. (Izv.) Na današnji seji
narodne skupščine je med drugim govornik
govoril tudi poslanec Jugoslovanskega
kluba Brodar, ki je v daljšem in
krepkem govoru dobro očrtal pogubno po-
litiko današnjega režima. Najprej je obraz-
ložil »bratstvo in enakost«, kakor ga do-
umevajo Srbi, nato pa je prešel na neka-
tere tipične posameznosti proračuna, ki to
enakost in ljubezen kaže v najbolj tem-
ni luči. Dotim se enemu delu dajejo naj-
raznovrstnejše in celo protustavne svo-
bodščine, se drugemu delu nalagajo bre-
mena, kakor da živimo v srednjem veku.
Za ilustracijo teh nečuvnih razmer, ki so
jih zakrivali oni, ki so glasovali za centra-
lizem, je posl. Brodar navedel več drastič-
nih, s številkami in fakti-podprtih prime-
rov. Splošno pozornost so zbudila odkritja,

kako se iztirjavajo davki v Sloveniji in
kako v Srbiji. Nadalje je govornik navedel
neenakost glede plačevanja posameznih
vrst davkov, taks, trošarin, carin in mono-
polov in ravno tako ožigosal postopanje
vlade pri redukciji slovenskih uradnikov
in častnikov. V daljših izjavah je črtal
položaj naših kmetijskih fantov-vojakov.
Posebno je v svojem govoru podčrtal ne-
znosno stanje kmetijskega stanu, za kate-
rega se je zavzel s tako ljubeznijo in iskren-
ostjo, da mu je pritrdjevala cela zbornica.
Svoj govor je končal s krepko izjavo, da
mora proti takemu pristranskemu, hege-
monističnemu, protiljudskemu in centrali-
stičnemu režimu v imenu slovenskega
ljudstva nastopiti z vso odločnostjo in gla-
sovati proti njemu. — Za svoj govor je
poslanec Brodar žel obilo odobravanja.

Radikalni klub solidaren z dr. Markovićem.

Posl. Ranković zapusti sejo radikalnega kluba.

Belgrad, 9. februarja. (Izv.) Dočim je Nikola Pašić še vedno bolan in bo ostal bolan po splošnem zatirjanju tako dolgo, da rimski pakt sprejme narodna skupščina, je dr. Laza Marković tembolj živahen in delaven. Danes od 4. do 9. zvečer se je vršila seja radikalnega kluba. Na seji, katere so se razen Pašića udeležili vsi ministri, je predsednik ožega odbora prebral izjavo, o kateri smo poročali že včeraj in ki naj bi se prebrala na seji narodne skupščine o priliki razprave o obtožbi proti dr. Lazi Markoviću. Mihajlo Ranković je takoj nato dobil besedo in je v daljših izjavah nastopil proti takemu načinu reševanja tako koruptivne zadeve, kakor je zadeva dr. Laze Markovića. Izjavil je, da on na tako rešitev kluba ne pristane, temveč da je mnenja, da bi moral dr. Marković položiti mandat in pred sodiščem dokazati svojo nedolžnost. Po tej izjavi je Ranković vstal in zapustil radikalni klub.

V nad 2 uri dolgem govoru je nato dr. Lazica Marković pobijal obtožnico in skušal dokazati svojo nedolžnost. Minister Marko Trifković, znani pristaš radikalno-demokratske koalicije, je nastopil v obrambo dr. Markovića. Nato je po izjavah posameznih govornikov radikalni klub sklenil, da bo v skupščini glasoval proti izročitvi dr. Laze Markovića in se je s tem izrekel solidarnim za vsa koruptivna dela, ki bi jih eventualno dokazalo sodišče dr. Lazi Markoviću. Značilno je, da so se Rankovićevi pristaši po njegovem odhodu zadržali popolnoma pasivno.

NAČRT DR. KOROŠCA ZA OPOZICIONALNI BLOK IZROČEN DAVIDOVIČU.

Belgrad, 9. febr. (Izv.) Nanašnje »Vreme« poroča: Včeraj je g. dr. Korošec izročil g. Ljubi Davidoviću pismeno svoj načrt za program opozicijskega bloka. Načrt je precej obširen in bo g. Davidović odgovoril, čim ga prouči.

SEJA ŠIRŠEGA ODBORA JDS ODGOĐENA.

Belgrad, 9. febr. (Izv.) Demokratski klub je danes sklenil, da se seja širšega glavnega odbora, ki je bila sklicana za 24. t. m., vrši šele 16. marca.

Protest Zanelle proti ukinjenju neodvisnosti reške države.

Belgrad, 9. febr. (Izv.) Predsednik bivše reške vlade Zanelle je poslal narodni skupščini sledečo brzojavko:

»Z rapalske pogodbe so se priznala neodvisna reška država in oba pogodbenika sta se obojestransko obvezala da bosta spoštovala njeno neodvisnost. Reška država obstoja torej po registraciji rapalske pogodbe pri Društvu narodov, de iure in de facto kot samostojna država.

Po obstoječem mednarodnem pravu ni dovoljeno, da se kaka država potom enostavnega sporazuma med obema sosednjima državama ukine.

Reška država ima vsa potrebna sredstva da se razvije, in ima sposobnost, da v neodvisnosti sijajno napreduje, osobito če ji sosedje jamčijo državno nevtralnost.

Z ozirom na to reška država kot prava in zakonita zastopnica reškega prebivalstva, sklicujoč se na stoletno zgodovino

sko pravo in na svojo neodvisnost kot bivši corpus separatum ogrske krone, sklicujoč se dalje na člen 22. trianonske pogodbe in na člen IV. rapalske pogodbe, dviga zmeren, a odločen protest proti temu, da se je ukinila samostojnost reške države ter apelira na pravičnost in človečanstvo visoke narodne skupščine in velikodušnost naroda kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, pozivljajoč ga, da spoštuje neodvisnosti samostojne reške države. Za reško vlado predsednik R. Zanella.«

Prisrčne izjave ogrsko-jugoslovanskega prijateljstva.

Budimpešta, 9. febr. (Izv.) Ob priliki izročitve svoje poverilnice je novi poslanik Jugoslavije Popović, povzdigujoč viteški duh, življensko energijo in domovinsko ljubezen mažarskega naroda, poudaril nujno potrebo, da se med Ogrsko in Jugoslavijo ustali normalno razmerje prisrčnega prijateljstva, ki izvira tako iz skupnih interesov kakor iz zavesti, da vsi narodi pripadajo eni sami veliki človeški družini.

Državni upravitelj Horthy je odgovoril, da morajo sosedji težiti za tem, da ustanovijo medseboj najprisrčnejše odnose. Zlasti velja to za Ogrsko in Jugoslavijo, ki ju vežejo realni interesi. Vsak korak v tej smeri se bo na Ogrskem smatral kot dragocena pridobitev. Uresničevanje takega razmerja bo vedno naletelo na odkritosrčne simpatije mažarskega naroda.

KONVENCIJA S ČEŠKO ZA PRAVNO POMOČ.

Belgrad, 9. febr. (Izv.) Konvencija o medsebojni pravni pomoči med Jugoslavijo in Češkoslovaško je bila danes v odboru soglasno sprejeta. Referiral je dr. Babnik, ki je našo državo zastopal pri tozadevnih pogajanjih.

Odgovor ruske vlade Angliji.

London, 9. febr. (Izv.) Zastopnik SSSR v Londonu Rakovski je danes izročil angleški vladi odgovor ruske vlade na angleško priznalo noto. V svojem odgovoru jemlje ruska vlada priznanje Anglije na znanje in izraža svojo pripravljenost, vse stare pogodbe med bivšo Rusijo in Anglijo nadomestiti z novimi pogodbami. Hkratu priznava ruska vlada princip neumešavanja v notranjen razmere tujih držav.

ANGLEŠKO-RUSKA AKCIJA ZOPER REAKCIJO.

London, 9. febr. (Izv.) V poučenih krogih se govori, da sta se angleška delavska stranka in ruska sovjetska vlada dogovorili glede obsežnega načrta, kako strmoviti kapitalistično reakcijo v vseh državah Evrope.

AFERA LLOYD GEORGE-CLEMENSEAU.

London, 9. febr. (Izv.) Francoski poslanik je vzel na znanje opravičilo angleške vlade glede izjav Lloyd Georgea o tajni pogodbi med Clemenceaujem in Wilsonom o Poruhruju.

Rusko-italijanska pogodba.

Rim, 9. febr. (Izv.) Listi poročajo o rusko-italijanski pogodbi, da vsebuje kot glavno točko de iure priznanje sovjetske vlade. Za sovjetskega poslanika v Rimu bo imenovan Jordanski.

ROMUNSKO-RUSKA POGAJANJA.

Bukarešt, 8. febr. (Izv.) Romunska vlada je na predlog sovjetske vlade, da naj se pogajanja vršijo na Dunaju, odgovorila

nila pritrdilno in od svoje strani predlaga, da naj se začne tekom enega meseca.

Izjava Cynesa o angleško-francoskih odnošajih.

London, 9. februarja. (Izv.) Clynes je v nekem govoru poudarjal potrebo o sporazumu med Anglijo in Francijo in naglašal, da mora biti mir za vse pogodbenike enako pravičen. Izjavil je, da goji angleška delavska stranka iskrene simpatije do Francije. Nadalje je poudarjal, da ima Anglija pač delavsko vlado, nima pa še delavskega parlamenta.

POINCARÉJEVA VEČINA.

Pariz, 9. febr. (Izv.) Na današnjem glasovanju o poblastilnem zakonu je Poincaré dobil zopet večino 329 : 207 glasovom.

KRAJA V FRANCOSKEM VOJNEM MINISTRSTVU.

Pariz, 9. februarja. (Izv.) V vojnem ministrstvu so prišli na sled tatvini raznih risb in dokumentov, ki se nanašajo na zračno brodogojstvo. Policija je več orodij zaprla.

DEMENTI.

London, 9. februarja. (Izv.) Uradno dementirajo vesti o odpoklicu italijanskega poslanika iz Londona, enako tudi vesti o odpoklicu italijanskega poslanika iz Pariza.

PROCES PROTI VODJI BAVARSKIH FAŠISTOV.

Monakovo, 9. februarja. (Izv.) Proces proti Hitlerju se ne bo vršil v porotni dvorani, nego v poslopju nekdanje vojne akademije. Doslej se je za proces prijavilo že nad 60 poročevalcev inozemskih listov.

VELIK IZPOR DELAVCEV V FRANCIJI.

Pariz, 9. febr. (Izv.) V Citroynu je med delavci in podjetjem avtomobilskih tovarov izbruhnil mezdni spor. Podjetje je izprlo 700 delavcev.

POSLOVNI ZASTOJ POLJSKIH BANK.

Varšava, 9. febr. (Izv.) Zaradi poslovnega zastoja nameravajo poljske banke odpuštili iz služb do 60 odstot. svojega osebja.

Rusko-italijanska trgovska pogodba.

Italijansko-sovjetska pogodba je sklenjena za dobo treh let. »Messagero« poroča, da obsega pogodba razven strokovnih prilog tri glavne dele: 1. trgovski, 2. pomorski in 3. carinski. Po 1. členu trgovskega dela prizna Italija sovjetsko vlado de jure in izroči sovjetskemu zastopniku takoj rusko poslaniško poslopje v Rimu. Italijanska ratifikacija pogodbe ima obliko kraljevega ukaza, v imenu Rusije pa jo bo ratificiral centralni izvrševalni komite sovjetske zveze. Sovjetski zastopnik Jordanski bo takoj na to izročil kralju svoje listine že kot poslanik. Nadaljnji členi pogodbe določajo takojšnjo vpostavitve večjega števila konzulatov in določajo njih delokrog. Rusija se je zavezala, da bo redno dobavljala velike množine določenih vrst žita. Gotovi del denarja, ki ga vrže ta kupčija, se mora vporabiti za nabavo izključno italijanskega blaga. Rusija dovoli Italiji znatne carinske olajšave in odstopi italijanskim parobrodskim družbam za gotovo večletno dobo nekatera črnomorska pristanišča v svrhu monopolnega blagovnega in osebnega prometa. Mešana komisija ugotovi načrt medsebojne prodaje in nakupovanja. Italija dobi v Juž-

ni Rusiji koncesije za izrabo premogokopov in petrolejskih vrelecev. Natančna vsota ruskega kredita se določi pozneje. Italijanski podjetniki v Rusiji dobijo gotovo odškodnino. Jordanski je izjavil poročevalcu »Corriere Italiano«, da dobijo italijanski državljani nazaj po državi zaplenjeno premoženje pod pogojem, da odstopijo pozneje sovjetski vladi gotovi del letnih dohodkov.

4. točka pogodbe o monopolni paroplovbi na Črnem morju je za Italijo največjega pomena. Mednarodno pravo naravnost ne pozna privilegija sličnega obsega, kajti navadno hoče vsaka država obvarovati lastno mornarico tekmecev celo v svojih kolonijah. Obenem vrže ta točka novo luč na jugoslovensko-italijansko pogodbo. Za koncesije v Reki pridobi Mussolini v Odessi. Odstranitev jadranskega vprašanja pomaga Italiji prehiteti svoje tekmece na Črnem morju. V tej luči pridobiva nov izraz izredno naglo priznanje sovjetrov v Londonu, katerega ni bilo pričakovati tako hitro na podlagi prejšnjih izjav Mac Donalda. Angleška se namreč tudi zelo zanima za strateško važni in bogati Kavkaz, pred vsem za bakiški petrolej.

Italijanske konzularne zaščite bodo deležne na Kavkazu tudi večje naselbine ruskih Slovencev, predvsem v bližini Vladikavkaza.

Beleške.

SLS in vinogradništvo. »Jutro« je objavilo včeraj uvodnik, v katerem skuša z lažjo nahujskati slovenske vinogradnike proti SLS z očitanjem, češ da bo ljubljanska mestna občina zvišala mestno doklado na vino tako, da bo vino za 3 ali za 4 dinarje dražje kot doslej, kar bo seveda imele za posledico padec vinskega konzuma v Ljubljani in vsled tega nazadovanje cen pri vinogradnikih, ki že danes kljub sedanjim cenam komaj krijejo svoje produkcijske stroške. Mi smo že včeraj poročali, da je »Jutro« lagalo, ker na zvišanje mestne doklade na vino nihče ne misli. Ker pa »Jutro« to laž ponavlja, se hočemo na stvar ponovno ozreti, da pokažemo, kako prazno je hujskanje »Jutra«, tudi če bi se doklade na vino v Ljubljani res zvišale. Številke kažejo, da Ljubljana sama pri največjem konzumu porabi razmeroma le majhen del celokupnega vinskega pridelka v Sloveniji, tako majhen, da more na cene na vinskem trgu ljubljanski konzum le prav neznatno vplivati. Za vinske cene je merodajen edino le izvoz naših vin. Skrbeti za izvoz vin iz naših krajev pa ni stvar ljubljanske občine, ampak je stvar države, tam pa ima nekaj besede tudi 51 poslancev velike državne demokratske stranke. Zakaj se ne ganejo ti, kakor so marljivo na delu poslanci Jugoslovanskega kluba? Zdaj pa more »Jutro« naprej lagati in hujskati, kolikor hoče, ker je ta posel njegov poklic.

»Jezik očistite peg...« Včerajšnje »Jutro« po pravici graja jezikovne pogreške, ki jih najdemo tu in tam v naših uradnih spisih. »Jutro« navaja iz nekega uradnega spisa tudi nekaj primerov: »... naziranje je protivno ugovoroma ... pred poteku roka ... itd.« Kakor pa ima »Jutro« prav, da graja take in podobne jezikovne nedostatke, tako ta graja baš »Jutra« ne pristojno prav posebno, ker ravno v »Jutru« je prebogosto beremo o modernih »košuljah«, o raznih »boravkih« ministrov v Zagrebu ali na Bledu, o raznih »granah« javne uprave itd. »Jezik očistite peg« — to načelo naj si zapomni predvsem »Jutro« samo.

Kaj je resnična demokracija? Na tozadevne misli, ki jih je naš list posnel po poslancu centra, Joosu, se je oglašil »Na-

Edmund About:

34

Kralj gora.

Iz francoščine prestavila K. Hafner.

Gospa Simons je prišla ravno prav, da je videla vojake, ki so se postavljali v vrsto, z bobnarjem na čelu in tolovajev, ki so zavzeli njih mesta, ter kapitana in kralja z licem ob licu, ki sta se poljubljala v slovo. Presenečenje je bilo premočno. Nisem dosti upošteval narave dobre ženske in bil sem za to kaznovan, kajti onesvestila se je in padla v vsej svoji dolžini, da bi mi bila kmalu zlomila roko. Nesel sem jo do strmenca; Marijana ji je močila roke; jaz pa sem ji vrgel polno pest vode v obraz. Toda zdi se mi, da jo je le jeza zopet spravila k zavesti.

»Podlež!« je vpila.

»Oropal vas je, ali ne? Ukradel vam je turo in denar?«

»Ni mi za zlatino; naj jo ima. Toda rada bi dala deset tisoč frankov, če bi mogla vzeti nazaj vse stiske rok. Angležinja sem in ne stiskam roke vsakemu capinu!« To obžalovanje gospe Simons mi je izvil globok vzdih. Ona pa se je takoj premislila in je izšla vso svojo jezo name. »Vi ste krivi,« je rekla. »Zakaj me niste poučili? Morali bi mi povedati, da so tolovaji pravi svetniki z njimi!«

»Toda, gospa, saj sem vam pravil, da ne smete računati na orožnike.«

»Da, rekli ste mi; toda rekli ste mi to

brezbrižno, flegmatično. Kako sem vam mogla verjeti? Kako sem mogla uganiti, da je bil ta človek le Hadži Stavros rabelj? Da nas je držal tukaj le zato, da so imeli roparji čas za svoje delo? Da nas je stražil z navidezno nevarnostjo? Da je pravil, da je oblegan zato, da sva ga občudovali? Da je zaukazal nočne napade, da je lahko varoval videz našega branitelja? Sedaj vem vse, toda povejte, ali niste vedeli vi ničesar o tem!«

»Moj Bog, gospa, povedal sem, kar sem vedel, storil sem, kar je bilo v moji moči.«

»Toda, vidi se, da ste Nemec. Anglež na vašem mestu bi se bil pustil ubiti za naju in jaz bi mu bila dala roko svoje hčere!«

Mak je zelo rdeč, toda jaz sem postal še bolj, ko sem zaslišal ta vzklík gospe Simons. Bil sem tako zmešan, da si nisem upal dvigniti oči, ne odgovoriti, ne vprašati drago žensko, kaj misli s temi besedami. Kajti kako je mogla ta okorna ženska tako govoriti pred lastno hčerjo? Kako da je mogla ta misel o ženitvi priti v njeno glavo? Ali je bila gospa Simons v resnici ženska, ki bi mogla priznati svojo hčerko kot plačilo prvemu rešitelju? Nič ni bila temu podobna. Ali ni bila to veliko bolj krvava ironija mojih najbolj skritih misli?

Šel sem sam vase in ugotovil z pravičnim ponosom, da so moja čustva povsem hladna in nedolžna. Samemu sebi sem priznal, ga ogenj mojega navdušenja ni niti za eno stopnjo dvignil vročine mojega srca. Vsako minuto dneva sem se vadil v tem, da

sem mislil na Marijano. Vadil sem se v tem, da sem zidal gradove v oblake, kjer bi bila ona graščakinja. Izmisli sem si romane, v katerih je bila ona glavna junakinja, jaz pa glavni junak. Domišljeval sem si najbolj neverjetne dogodke. Predstavljal sem si prav tako neverjetno zajetje, kot je bila povest o princesinji Ypsoff in poročniku Reynauldu. Šel sem celo tako daleč, da sem si predstavljal lepo Angležinjo na svoji desni v poštnem vozu, ko je imela ovito svojo lepo roko okoli mojega dolgega vratu. Vse te prililjive predstave, ki bi bile gotovo globoko ganile manj filozofično dušo kot je moja, niso prav nič zbegale moje ravnodušnosti. Nisem občutil ne bojazni, ne upanja, kar je vendar glavni znak ljubezni. Nikoli, prav nikoli nisem občutil onih globokih pretresljajev srca, o katerih govorijo romani. Torej nisem ljubil Marijane, ničesar si nisem imel očitati in lahko sem stopal s povzdignjeno glavo. Toda gospa Simons, ki ni brala v mojih mislih, se je lahko motila o moji udanosti. Kdo ve, če me ni dolžila, da sem zaljubljen v njeno hčerko, če se ni razlagala v slabem smislu moje zmedenosti in moje boječnosti? Če ni nalašč izrekla te besede o ženitvi, da bi se izdal? Moj ponos se je upiral tako krivični obdolžitvi in odgovoril sem ji trdno med tem, ko sem ji gledal v oči:

»Gospa, če bi bil tako srečen, da vas izpeljem iz tega kraja, vam prisegam, da ne bom storil tega za to, da bi poročil vašo hčerko.«

»In zakaj vendar ne,« mi je rekla razdraženo. »Ali mar moja hči ni tega vredna? V resnici, zdite se mi smešni! Ali ni zadosti lepa? Ali zadosti bogata, ali iz zadosti dobre rodbine? Ali sem jo morda slabo vzgojila? Ali morda veste kaj slabega o njej? Poročiti gospodično Simons, je lep sen, moj mladi gospod, in največji nevšeč ne bi se zadovoljil z njo.«

»Oj, gospa,« sem rekel, »slabo ste me razumeli. Priznam, da je gospodična popolna in če ne bi bil tako boječ v njeni navzočnosti, bi vam povedal, kako zelo jo občudujem, odkar sem jo prvič videl. Pa ravno vsled tega si ne upam misliti, da bi me kdaj kak slučaj mogel povzdigniti do nje.«

Upal sem, da bo moja pohlevnost razorožila to grmečo mater. Toda njena jeza se ni niti za spoznanje polegla:

»Zakaj,« je rekla. »Zakaj ne zaslužite moje hčerke. Odgovorite mi vendar!«

»Toda, gospa, saj nimam niti premoženja niti stališča v družbi.«

»Lepa reč! Ne družabnega stališča! Imeli ga boste, če poročite mojo hčer. Biti moj zet, ali ni to stališče? Nimate premoženja! Ali smo vas kdaj vprašali po denarju? Ali ga nimamo sami zadosti za nas, za vas in še za mnogo drugih. Sicer pa nam bo mož, ki nas bo pripeljal iz tega kraja, podaril sto tisoč frankov. To je malo, priznam, toda nekaj je vendarle. Povejte, če je vsota sto tisoč frankov zaničevanja vredna? Zakaj torej ne zaslužite moje hčerke?«

(Dalje sledi.)

rodni dnevnik, pa ne zato, da si jih vzame k srcu, nego da napada SLS. Zdi se mu namreč, da Joosove misli o resnični demokraciji nasprotujejo demokraciji Slovenske ljudske stranke. — Vsakdo ve, da nobena stvar na svetu ne odgovarja popolnoma svojem idealu, marveč da se mu ali izpolnjevanje bliža, ali pa se od njega oddaljuje. Kar se SLS tiče, priča zgodovina, da je bila prva demokratska stranka v Sloveniji in da je taka tudi ostala. Da stremiti tudi nadalje k vedno popolnejšemu demokratizmu, o tem govori baš njena odločna in dosledna borba, da se udeležijo pri nas prava ljudska država. Za to ne gre nobena druga stranka v Sloveniji niti po jasno izdelanem programu niti v praksi. Takozvana »Demokratska« stranka ni nič drugega kakor preoblečeni liberalizem, ki državo smatra za organ pečice velepridobitnikov pod teoretično zmotnim načelom kmetске samovlade, ki pa vrh tega niti odkritosrečno ni misljena. Radikali so pa vsej svoji današnji miselnosti nedemokratski, slovenski radikali posebi pa ne predstavljajo nič drugega kakor politično stremušstvo. S. L. S. pa je tako programatično kakor dejansko demokratska stranka v izključnem in odličnem smislu. Če Joos pravi, da lahko nedemokratski ljudje izmislijo dobro ustavo, demokratski pa lahko izboljšajo tudi slabo, ni s tem ničesar rečeno proti naši borbi zoper vidovdanski centralizem. Saj se je centrum, kateremu pripada Joos, 47 let boril proti centralizmu nemške ustave za demokratski federalizem. Prav zaradi tega, ker se je posrečilo to ustavo l. 1919. vreči in ustvariti weimarsko, zdaj centrum weimarsko demokratsko ustavo štiti — ne proti demokraciji, ampak proti reakcionarnim elementom, jo je pa tudi v smislu bavarskega zahtev pripravljen tudi revidirati. Joos poudarja le potrebo, da se obenem z borbo za boljšo ustavo izboljša tudi miselnost ljudi v demokracijskem duhu. Dočim naša stranka s svojim kulturnim delom to dosledno dela, pa nasprotne stranke, ki pristajajo na vidovdansko ustavo, baš vsled njene reakcionarnosti in nedemokracije, izpodkopa tudi demokratsko mišljenje, kolikor je to od njih odvisno. Tudi o dvojni resnici in morali naj »Narodni dnevnik« ne govori, kajti baš one stranke, katerim je on blizu, jo prakticirajo v najvišji meri.

Novo svetovno naziranje. Kaj je to: svetovno naziranje? Tako po domače bi rekli, da je to vsota vseh misli, ki jih ima kdo o svetu, o njegovem postanku, o njegovem cilju in namenu, o vzrokih dogajanja itd. Ker pa je na svetu mnogo ljudi, ki imajo vsak svojo glavo in vsak svoje posebne možnosti in svoje posebne oči, s katerimi gledajo na svet, je pravzaprav toliko »svetovnih naziranj« na svetu, kolikor je ljudi. Vendar pa smo poznali doslej vsled približno velike enakosti v mišljenju gotovih človeških skupin tudi le neke gotove skupine »svetovnih naziranj«, n. pr. krščansko svetovno naziranje, ateistično svetovno naziranje itd. Tem doslej znanim svetovnim naziranjem je pridejalo »Jutro« še eno svetovno naziranje, namreč »sokolsko« svetovno naziranje, ko piše: »V sokolski organizaciji sodeluje lahko vsak, ki je recimo sokolskega svetovnega naziranja.« Glavni nauk in temeljna misel tega »sokolskega« svetovnega naziranja pa je menda priznanje, da je v Sloveniji samo en pameten mož in ta je — dr. Žerjav, in samo ena vera, in ta je belgrajski centralizem. Izjave od te »vere« so dovoljene samo pri plačevanju davkov. Takrat smejo tudi »Sokoliki« biti slovenski avtonomisti...

Dopisi.

Kočevje. Preteklo nedeljo se je vršila v prostorih mestne poštovalnice anketa, ki je obravnavala vpostavitve obrtne šole v Kočevju, kot je bila svojčas in razširjenje iste še na druge panoge. Anketa se je vršila na pobudo poslanca Škulja, ki je tudi podal zanimiv referat o potrebi novih virov za preživljanje najbolj siromašnega prebivalstva v Sloveniji, kot je kočevski okraj, posebno oni ob Cabranki, Kulpi in ves kočevski teritorij. Doslej se je ta okraj preživljal s krošnjarstvom in Ameriko. Poleg črnomeljkega okraja tvori kočevski okraj najvišji izseljeniški procent. Krošnjarstvo ugaša, Amerika se zapira. Železnica do Broda—Moravici še ni pričela graditi. Radi nedostatka prometnih sredstev se ta okraj sploh ne more industrializirati, zato se siromaštvo vedno hujše pojavlja. Edini izhod je domača obrt, ki bi poleg čedne obrti zamogla ljudstvo gospodarsko dvigniti. Poslanec je nato podal predloge novih panog kot n. pr. lesna industrija, keramika, kar je v koč. okraju že itak udomačeno, na novo pa še čipkarstvo, kožarstvo in domača tekstila. Pod vodstvom g. župana Novaka se je nato razvnela živahna debata, v

katero so posegali zastopniki obrtnih in šolskih krogov kot tudi posamezni meščani Kočevja. Pojavljali so se novi zanimivi predlogi, ki so sliko še bolj spopolnili in potrebo novih produktivnih virov še bolj utemeljili. Vsi navzoči so soglašali z resolucijo poslanca, v kateri se povdarja potreba nujne premestitve zavoda slepih iz Kočevja in takojšnja vpostavitve Obrtne šole in sicer najprej v obliki vzornih obrtnih tečajev. Dotlej je izvenlo vse v najlepši harmoniji ob navzočnosti raznih zastopnikov slovenskih in nemških krogov. Pa je vmes dregnila roka prošulega voditelja radikalov v Sloveniji g. dr. Sajeveca. Le ta je namreč predlagal odbor, kamor je hotel spraviti tudi zastopnike vseh političnih strank. Poslanec je pristal na odbor, z vso odločnostjo pa odklonil zastopnike političnih strank v odbor, ki je izrazilo gospodarskega značaja. Večina je soglasala s predlogom g. Škulja. Le voditelj JDS v Kočevju Betriani je soglašal z dr. Sajevecem. Na ponovna izzivanja je poslanec Škulj dokazal dr. Sajevecu, da on išče le politični profit in smatra docela nepolitično anketo za navaden politični shod. Ob udarcih poslančevih izvajanj se je radikalni politik sramežljivo umaknil iz dvorane, in s tem priznal, da išče le sebe in svoj že tolikrat ponosen politični renome. Ob konstataciji soglasnosti za sproženi načrt se je zaključil zanimivi sestanek, ki je v naše Kočevje prinesel dokaj živahnosti, za kar je meščansko in okoliško ljudstvo prav iz srca hvaležno g. Škulju za njegovo agilno delo.

Sr. Jurij ob južni železnici. V celjski »Novi dobi« smo brali, da je imel tukajšnji »Sokol« svoj občni zbor in da društvo zelo napreduje. Priznamo, da društvo napreduje in sicer po svojih znanjih, neolikanih, prepeših metodah. — Na Svečnico in še drugi dan, v nedeljo, je tukajšnji Orel vprizoril v dvorani Kat. doma zelo dobro uspelo veseligr »Brat Martin«. V nedeljo po igri se je spodaj v gostilni razvila že prav prijetna zabava. Okrog pol 9 zvečer pa je prihrumela v gostilno pijana, čisto sokolsko-orjunska navdahnjena družba, ki bi rada plesala. Ker ples ni bil dovoljen, so ti gospodiči izzvali prepri prepri. Očividci so povedali, da je padlo gostilno čaka večja sokolska družba, ki bi morda v slučaju potrebe priskočila razgrajajočim na pomoč. Le hladnokrvnosti naših fantov je pripisati, da ni prišlo do večjega prepepa. Gostilničarju in tržkemu stražniku se je posrečilo vročekrvneže hitro postaviti na hladno. Upa-

mo, da bo tudi orožništvo dotičnim gospodom pretepačem preskrbelo zaslužen plačilo za svoje junaštvo. — Gospode pa opozarjamo, naj nas vnovič več ne izzivajo, ker sicer bomo drugič objavili imena vseh tistih pretepačev in še onih dičnih gospodov, ki pajdašijo z njimi, da jih bodo spoznali naši dobri domačini in širša javnost. Če to ne bo zadostovalo za sedaj, bomo začeli redno objavljati razne umazanosti in nerodnosti, ki smo jih dosedaj potrpežljivo zamočali. — Pa še nekaj! Ker je bila huda zima in precej snega, niso imeli naši gg. tržani ravno preveč dela. Zato so nekoga dne sklenili, naj se občinski pašnik razdeli. Pri tej razdelitvi so pa postali nekateri gg. tako navdušeni za Sokola, da so sklenili svoje deleže odstopiti za zgradbo Sokolskega doma. Ker pa je prišel sedaj jug, se je bajje začel ta v snegu postavljeni Sokolski dom. Zato je pa znani samostojni general, bivši poslanec g. Drogenik, ki je tako navdušen za blaginjo kmečkega ljudstva, v pondeljek, dne 4. febr. sklical nekaj sestanek, kjer je tržane milo rotil, naj vendar odstopi vsak vsaj 6 deležev za zgradbo Sokolskega doma, da bodo ti hudomušni kmetje, ki mu nočejo nič več prav verjeti, vendar lahko uvideli, kako se on — velekapitalist — samostojni kmet — res trudi za kmete. Nastala je pa na tem sestanku huda nevihta, ker si je nek pameten gospodar drznil povedati tem gospodom v obraz, da v Šentjurju nič ne potrebujejo Sokolskega doma, še manj pa Sokolov, češ v trgu imamo že itak dovolj pretepačev, ki ničesar ne spoštujejo in dajejo le slabe zgleda ter obmetujejo poštenim ljudem hiše s konjskimi figami; zakaj torej dajati mladini še potuho v sokolskih organizacijah. Ker je dotični gospod še dostavil vprašanje, če so gg. videli zadnji terek Orle, ki so se lepo udeležili s skupnim sv. obhajilom tridnevne v čast. Presv. Reš. Tel., je to starostu tukajšnjega Sokola, znanega trgovca, tako ujezilo, da je začel razsajati, kakor rjoveč lev, pretel z raznimi grožnjami in še dodal, da v gotove gostilne sploh ne bo več zahajal. Gospod starosta! Mislimo, da se vam je takrat le ponesrečilo. Nalašč gotovo ne boste dajali sami sebi tako slabega spridečala o svoji želji, če namreč v resnici ne mislite, da bodo morali sedaj nekateri gostilničarji oddati svoje obrti, če vi ne boste več pohajali tja. Le mirno kri si ohranite in nikar nam ne grozite po gostilnari; če ne bomo mi začeli v resnici ropotati! — Zdravo!

Gospodarstvo.

Dr. M. Dobrila:

Ljubljanska borza in njen pomen.

II.

POMEN BORZE.

Že dosednji zgodovinski pregled nam jasno priča o velikem gospodarskem pomenu te institucije za splošen gospodarski razvoj v raznih deželah in državah.

Oglejmo si sedaj njen pomen malo natančneje.

Pomen borzne institucije je povsem izražen že v njenem namenu, kateri se da kratko izraziti v besedah: olajšanje trgovskega prometa. Kakor hitro smo spoznali namen, priznali bomo tudi njen veliki pomen za splošno gospodarstvo.

V kakih oblikah je borzna institucija ustanovljena, je danes podrejeno važnosti. Vsekakor je pa jasno in neovrgljivo dejstvo, da je ta ustanova faktor modernega kulturnega in gospodarskega življenja. V modernem urejeni državi je ta ustanova enake in nič manje važnosti kot so trgovska prometna sredstva, železnice, parobrodarstva, pošta, brzojav itd. Že površno proučevanje te institucije nas uveri, da je to ustanova, katero je ustvaril gospodarski razvoj in katero je človeški duh v svoji neodoljivi sili napredovanja in izpolnitve dovršil do sedanje stopnje. Doprinese te institucije je dospela že na tak vrhunec, da samo hipni njen zastoj povzroča zastoj in neorientiranost v številnih gospodarskih panogah. Finančniki in gospodarski znanstveniki imenujejo borzo: Barometer narodnega gospodarstva.

Dalekosežnega pomena je dalje vpliv borze na razvoj gospodarstva, kajti ona tvori središče, na katerem se koncentrirajo ponudba in povpraševanje ter posreduje v internacionalni izmenjavi dobrin regulatorno glede usmeritve posameznih produktov in določitve njihovih cen.

Organizacija borznega trgovanja kakor tudi današnja moderna transportna in poročevalna sredstva omogočujeta, da se stekajo ponudbe in povpraševanja iz raznih delov dežele, iz večjih gospodarskih središč in iz tujine na borznem trgu. Promet na borznem trgu pa olajšuje pregled potrebščin splošnega gospodarstva ter omogočuje hitri odtok presežka dobrin (blaga) ene dežele v drugo, kjer take dobrine primanjkujejo. Ti interlokalni in internacionalni stiki med ponudbo in povpraševanjem vplivajo pa na splošno izenačenje cen ter pospešujejo istočasno lažje kupovanje in prodajo blaga po primernih cenah. Tako vpliva borza neposredno na gospodarski razvoj v notranjosti dežele (ustanovitve novih podjetij, predelavanje surovin, racionalnejše obdelovanje zemlje itd.) in na določitev cen posameznih produktov.

Toda ne samo za blagovni trg tvori borza oporišče, temveč je njeno sodelovanje neizogibno tudi za uspešno preskrbo in uporabo kapitala. Ogromne svote kapitala, katere rabijo danes mesta, občine, dežele, države, industrijski velepodjetja, trgovina in banke, da zamorejo izvrševati svoje naloge, bi bile brez velikega borznega trga nepreskrbljive. Na borzi se stekajo ponudbe kapitalno močnih slojev in ravno ta osredotočen kapital omogočuje emisije državnih ni deželnih vrednostnih papirjev, delnic, obligacij, zastavnih listin in drugih vrednot.

Dotakniti se moram vprašanja pomena borze za državo malo globlje. Država se poslužuje borze posebno ob priliki raznih investicij ter izdaja v ta namen razne državne papirje, katere skuša naložiti po borzi, med najširše kroge. Oblike takih državnih emisij so navadno državna posojila, katere so stalno obresljliva in neodpovedljiva. Neodpovedljivost državnih posojil od strani upnikov zahteva seveda čim lažji promet takih vrednot, katere pridejo posebno v poštev za izenačenje trgovske bilance in prenos kapitala v dežele z višjimi obrestnimi merami. Tržna cena državnih papirjev je pa predvsem odvisna od pogojev, katere nudi upnik in od višine navadne obrestne mere v deželi. Pri povišanju diskonta v normalnih razmerah kurzi stalno obrestljivih državnih papirjev padajo in se pri znižanju diskonta dvigajo. Tako vplivajo že notranje finančno-politične prilike na presojo posameznih državnih vrednot in ta vpliv ni osamljen. Velikega pomena za splošno presojo so tudi zunanje politične prilike. Strah pred bližajočo se vojno tlačil kurz ne samo iz bojazni, da vojskujoče države postanejo neplačevite, ampak tudi okoliščina, da se bodo izdala nova posojila, katere bode država mnogo višje obrestvala in pod ugodnejšimi pogoji kot običajno. Naravno da vpliva na tečaj takih vrednot v največji meri kredit države same.

POMEN LJUBLJANSKE BORZE.

V tem sem v glavnih potezih opisal pomen borze. Povdariti hočem sedaj še posebni pomen te institucije, katere se je žalibog le ne popolna ustanovila pred par meseci tudi v Ljubljani, za naše ožje razmere in gospodarske prilike.

Ljubljana s svojo geografsko lego, naravnimi dobrinami, izpopolnjenimi železniškimi in drugimi modernimi prometnimi sredstvi tvori danes središče cele Slovenije ter jo ravno te prednosti usposobljajo za najvažnejšo vozo s celo srednjo Evropo.

Kakor v raznih drugih državah, smo izgubili tudi mi marsikatero že osnovano gospodarsko postojanko in naloga novih ustvarjalnih sil je njih nadomestitev in določitev poti novega gospodarskega življenja.

Dediščino, katero smo v gospodarskem oziru prevzeli od bivše države in dosedanj

razvoj v naši domovini nam jasno zahtevata našo nadaljnjo gospodarsko pot, to je pospeševanje obrti, trgovine in industrije. To pospeševanje pa zamoremo doseči edino le na ta način, da si izdejstujemo tudi ustanovo, na kateri se stekajo niti vseh treh gospodarskih panog, kjer se medsebojno podpirajo in spopolnjujejo ter istočasno plode naše gospodarstvo. Ta ustanova je ravno borza v svoji najpopolnejši obliki.

Pod sedanjjo težko denarno krizo ječi naš celokupno gospodarstvo. Obrt, trgovina in industrija občutijo v enaki meri pomanjkanje odnosno naročil. In po današnjih znakih še denarnih sredstev ob zastoji povpraševanja nikakor ni pričakovati preokreta. Poslovanje oziroma obratovanje s krediti je pa skoro izključeno, kajti že samo obrestovanje kredita daleč presega mejo možnega dobička. Neizogibna posledica tega stanja je dnevno naraščajoča brezposelnost in marsikatera gospodarska panoga je že na potu pešanja in njeni posamezni gospodarski členi stoje na robu propada.

Nočem trditi, da bi v tem trenutku poslojoča borza mogla naenkrat odstraniti vse obstoječe gospodarske težkoče, toda prepričan sem, da bi jih vsaj v marsikaterem oziru omilila.

Denarna kriza bi bila v toliko olajšana, da bi gotovina, katerega odteka sedaj vsled obstoječih deviznih naredb na druge borze in se le polagoma in v večjih presledkih zopet vrača na naš trg, ostala doma in bi tudi razni odbitki odpadli v prid naše trgovine in gospodarskih krogov. Razen tega bi bila olajšana tudi kalkulacija ter bi se dvignila plačilna gibčnost naših denarnih zavodov. Na borzi tolikor efektivni kolikor blagovni, se sestajajo dnevno trgovci različnih gospodarskih strok, kateri se medsebojno posvetujejo, sporočajo različne gospodarske informacije, se medsebojno podpirajo z lastnimi izkustvi, srečajo se kontrahenti za eventuelno novo vrsto blaga, tako da se marsikdaj zaključijo tudi izredna kupčija, medtem ko se sedaj nudi blago in iščejo kupci po časopisju, pismenih ponudbah, potnikih itd., kar povzroča velike režijske stroške, izgubo časa in mnogokrat končuje z dvomljivim uspehom, kajti doba prekupevalcev še vedno ni izumrla in povojna trgovska psihoza še vedno okuža realno trgovsko ozračje. Kar bi bilo pa najpomembnejše, solidna trgovina bi obvladala lastni trg, ter bi vplivala tudi blagodejno na tržne cene.

Velikega pomena bi bila ljubljanska borza speclnela za Slovenijo kot poljedelsko pasivno deželo. Na borzi, kjer se stekajo dnevno gospodarske vesti, bi se ravno poročila o raznih potrebščinah mogle mnogo hitreje in lažje presojati ter organizatorično urejevati na borznih sestankih, na katerih bi se določevala tudi kakovost posameznega blaga in izkristalizirale cene, olajševal promet in zajamčila realnost trgovanja in trgovca. S tem bi se posebno v času kriz najbolj izenačila ponudba in povpraševanje in bi se s trgovsko tehničnimi sredstvi, če že ne zadrževala, pa vsaj omilila marsikatera gospodarska katastrofa, katere ne more preprečiti noben, še tako popoln zakon.

Sedanji čas pa nas opominja še na posebno dalekovidnost. V doglednem času se bode sklenila trgovska pogodba z Italijo. Tu moramo biti jako čujčiji. Ljubljana, katere vsled svoje naravne lege spaja, rekel bi vzhod z zahodom, utegne pri stvarnem in strokovnem sklepanju te mednarodne trgovske pogodbe postati torišče tudi tranzitnega prometa. Tu bode stopilo v ospredje vprašanje javnih skladišč, s katerim je neločljivo spojen skladni list, ki predstavlja na borznem trgu vrednoto prvega reda. Ta ustanova postane lahko za Ljubljano, kot posredno trgovsko mesto najdalekosežnejšega pomena ter utegne imeti s sodelovanjem borze največji vpliv na gospodarsko bodočnost Slovenije. Gospodarstvo vsake dežele se razvija po njenih naravnih silah in dalekovidnost razumnega gospodarja je, da jih v pravem času tudi izkoristi.

Uverjen sem, da je v Italiji za uspešno dopolnitev trgovske pogodbe že danes mobilizirana rezerva kapitala, katerega si bode skušala s pomočjo pogodbenih klavzul postaviti močne postojanke v naši zemlji, da uresniči stremljenja svoje ekspanzivnosti. Naloga vseh naših gospodarskih krogov mora biti stremljenje za skupno trdnjavo odporne gospodarske sile in to je ravno borza, katere trezno in hladno presoja gospodarski položaj ter zna razločevati splošnost od individualnosti.

Slično sejmom pospešuje borza trgovino ne samo v notranjosti dežele, temveč privablja tudi tujca, da spozna njen ustroj in običaje ter daje možnost domačemu trgovcu, da uveljavlja predpise njegove lastne borze, njene uzanse in njene razsodbe. Tu bode borza zopet mnogo pripomogla k razbremenitvi trgovskih sodišč in istočasno k olajšanju trgovskih poslov. Znano mi je, da leže tožbe trgovcev, mesece in mesece v predalih sodišč iz enostavnega razloga, ker primanjkuje potrebnih pravnih moči, da bi moglo sodišče zadostovati vsem pozivom pravne pomoči pravočasno. Gospodarski krogi so to okolnost tudi uvideli, vsled česar s hvalevredno potrpežljivostjo čakajo na boljše čase. Da tako stanje nikakor ni v gospodarskem interesu, je pač umevno, toda ultra nosse, nemo tenetur.

S poslovanjem borze bi tudi tu bila da-
na remediura z ustanovitvijo borznega razsu-
dišča. Namen razsodišča je ravno olajšanje
rednih sodišč in čim hitrejša pravomočna re-
šitev sporov trgovskega značaja. S tem bi bilo
ustrežno gospodarskim krogom in rednemu
sodišču.

Za napredek našega gospodarstva je to-
rej kakor vidimo, potrebna organizacija v taki
obliki, v kateri mu je zajamčena prednost or-
ganizirane vzajemnosti, ne da bi kršila indivi-
dualnega delovanja, osebne moči in skušnje.
Taka organizacija je posebej potrebna pa ravno v
borzi, katera je poklicana, da očisti gospodar-
sko življenje od nepoklicanih, ozdravi tržne
cene ter da možnost narodni skupnosti, da si
pridobi upravičen gospodarski vpliv na po-
slovni svet. Njeno uresničenje je pa le tedaj
izvedljivo, če je podprto od vseh gospodarskih
krogov.

Le tedaj, ko si ustvarimo lastni borzni
trg, bode naše gospodarstvo urejeno po pravil-
nih nazorih in osvobojeno od političnih in bi-
rokratičnih tendenc. Država naj da za to sa-
mo pravno podlago in organizira nadzorstvo
v sporazumu s merodajnimi gospodarskimi
faktorji in s tem bo ustrezno nji in vsem go-
spodarskim slojem. Odločujoči činitelji pa naj
blagohotno upoštevajo, da je temelj vsake dr-
žave njeno narodno gospodarstvo.

POLOŽAJ DENARSTVA V JANUARJU.

Devizni trg v januarju je karakteriziran
po relativni mirnosti. Povprečni kurz dolarja
na belgrajski borzi je v mesecu januarju t. l.
znašal 88.20 dinarjev. Povprečni december-
ski kurz je bil le neznatno večji (dosegel je
88 in pol dinarjev za dolar. V primeri s pov-
prečnim dollarskim kurzem, doseženim v le-
tu 1923., ki je bil 93.20 dinarjev za dolar,
izkazuje letos valuta za naš dinar znatno
večjo vrednost.

Povprečna vrednost dinarja na newyor-
ški borzi je bila v januarja 1.14 dolarja (v
decembru 1923 istotoliko), v celém letu 1923.
1.07 dolarja, v celém letu 1922. pa 1.36 do-
larja. Srednji dinarski kurz na curiški borzi
je znašal 6.55 centimov.

Kar se tiče obtoka bankovcev, je bilo v
začetku leta, oz. 31. decembra 1923 v obtoku
za 5.790.2 milijona dinarjev novčanic. 8. ja-
nuarja 1924 se je obtok zvišal na 5860.8 mi-
ljona, toda že 15. januarja se je znižal na
5.810.7 milijona, 22. januarja pa na 5718.2
milijona dinarjev. Dne 31. januarja 1924 se
je obtok povišal za 55.4 milijona dinarjev na
5773.6 milijona dinarjev. Vendar je ta povi-
šani obtok še vedno nekoliko manjši, kakor
oni koncem 1. 1923.

g Organizacija obrtnega kredita. V trgo-
vinskem ministstvu je za narodno skupščino
pripravljen načrt zakona o priv. deželni obrt-
ni banki (»Povlaščena zemaljska zanatlijska
banka«). Naloga banke bo, da daje obrtni-
kom čim cenejši kredit in pospešuje snovanje
drugih ustanov s podobno svrho. Začetni ka-
pital bo 40.000.000 Din, od katere vsote bo
vlada vplačala 40 odstotkov. Kapital mora
biti vplačan do konca 1. 1927; finančno mi-
niststvo bo v to svrhu, v kolikor ne bodo za-
dostovali dohodki državne razredne loterije,
postavljalo v proračun potrebne vsote, počen-
ši z 1. 1923. Ostanek kapitala vplačajo zaseb-
niki. Nova obrtna banka bo prosta vseh dr-
žavnih in občinskih taks in davka na delo
in premoženje, kakor tudi vseh državnih in
avtonomnih doklad. Država se odpoveduje
tudi pravici do dividend, ki bi ji pripadale
za njen del vplačane glavnice.

g Inozemsko posojilo za našo industrijo.
Kakor poročajo listi, bo najbrže belgrajska in-
dustrijska centrala dobila inozemsko posojilo
v Angliji, in sicer v znesku 23½ milijona fun-
tov sterlingov, t. j. skoro 9 milijard dinarjev.
Obresti bodo znašale v prvem letu 17 od-
stotkov.

g Produkcija časopisnega papirja. Po ča-
sopisnih poročilih je znašala produkcija ča-
sopisnega papirja v Nemčiji lani 580.000 ton,
v Angliji 300.000 ton, v Švedski 210.000 ton,
v Finskem 160.000 ton, na Norveškem 115—
120.000 ton. Avstrija ima 46 papirnih tvornic
s 91 papirnimi stroji. Produkcija v Avstriji je
dosegala 180.000 ton. Češkoslovaška poseduje
88 tvornic s 149 stroji s skupno produkcijo
220.000 ton.

g Ozimna setev Zedinjenih državah. Po-
vršina, posejana z ozimno pšenico, meri letos
40.191.000 acres napram 46.096.000 leta 1922
in 47.611.000 leta 1921. En acre (izgovori:
ejkr) meri okroglo 40 arov in pol. Z ržjo je
posejanih 4.377.000 acres, lani jih je bilo pa
5.508.000. Po teh številkah računajo na pri-
delek; in sicer pri ozimni pšenici na 562 mi-
lijonov bušlov, napram 586.204.000 lani, pri rži
pa na 62 milijonov napram 95 milijonov. Za-
kaj pri pšenici več kljub manjši površini? Ker
bo letos pridelek gostejši in bogatejši, 88 od-
stot. napram lanskim 80 odstot. Bušel ima kaj
različno težo, pri žitu navadno 76 kilogramov.
Vsako leto je z žitom posejana površina manj-
ša — tudi od 1920 na 1921 naprimer za 1 mi-
ljon 483.000 acres — in se bo to časoma po-
znalo v ameriški preskrbi z žitom in ker je
danes ves svet ena sama gospodarska enota,
bo vplivalo tudi na ostale dežele. Sedaj Unija
žito kljub velikanskemu domačemu konzumu
še zmeraj izvaž.

g Uvoz, izvoz in prevoz plačilnih sredstev
ltd. v Avstriji. Avstrijsko zvezno ministstvo

za finance je izdalo sledeče predpise: Uvoz
avstrijskih plačilnih sredstev (bankovcev, nov-
cev, čekov, ki se glase na avstrijske krone-
menic itd.), inozemskih plačilnih sredstev (ban-
kovcev, novcev, čekov, menic itd. na inozem-
stvo) kakor tu- in inozemskih vrednostnih pa-
pirjev ne potrebuje nobenega dovoljenja. —
Izvoz inozemskih bankovcev in čekov, me-
nic itd. na inozemstvo je dopusten brez poseb-
nega dovoljenja v neomejeni svoti, izvoz av-
strijskih bankovcev pa v potniškem prometu
do 4 milijonov kron in v malem obsejnim
prometu do 200.000 kron za osebo. Avstrijski
bankovci v zneskih nad 4 milijone kron, v ob-
sejnim prometu nad 200.000 kron, dalje na
avstrijske krone glaseči se čeki, menice itd.
kakor tu- in inozemski vrednostni papirji po-
trebujejo za izvoz dovoljenja avstrijske narod-
ne banke (bančni oddelek). Za izvoz tu- in
inozemskega denarja in žlahtne kovine, dalje
tuzemskega denarja in železa ali nežlahtnih
kovin (tuzemski denar iz železa ali nežlahtnih
kovin do skupnega zneska 2 kron je prost za
izvoz) je potrebno posebno dovoljenje zvez-
nega ministristva financ. Potnikom, ki se ho-
čejo mimogrede muditi v Avstriji, da vstopni
carinski urad o plačilnih sredstvih, ki jih ima-
jo s seboj in katerih izvoz potrebuje posebe-
nega dovoljenja, potem o vrednostnih papirjih,
v potnem listu potrdilo. Na podlagi tega je do-
voljen v teku štirih tednov izvoz brez dovo-
ljenja.

g Obtok bankovcev v Franciji. Po izkazu
francoske banke je znašal obtok bankovcev
dne 7. t. m. 39974 milijonov frankov. Od prej-
šnjega izkaza se je obtok zopet povečal za
340 milijonov. Zlata rezerva je znašala 5.540
milijonov frankov.

g Danska zunanja trgovina. V letu 1923.
je znašal uvoz v Dansko 1973 milijonov dan-
skih kron, izvoz 1616 milijonov.

g Konkurzi v Avstriji. V mesecu januarju
letos je bilo v Avstriji 10 konkurzov in 41 iz-
ravnalnih poravnjav.

g Albanska emisijška banka. Albanska
notna banka je najmlajša od zavodov iste
vrste na Balkanu. Vzrok za to je v notra-
njem gospodarskem življenju, ki se je poslu-
ževal denarja sosednih držav. Albanska not-
na banka se je ustanovila šele lani kot del-
niška družba z 5 milijoni frankov v zlatu
osnovnega kapitala. Poleg domačega kapitala
je v njej udeleženi tudi angleški, francoski,
holandski in švedski kapital. Albanska notna
banka bo letos začela s svojim delovanjem,
ki ima izključno cilj, urediti denarne razmere
v Albaniji z izdajanjem svojega papirnatega
denarja.

g Obtok novčanic v Mažarski je znašal
31. januarja nad 1 bilijon kron.

**g Povišanje železniških tarifov v Fran-
ciji.** Na predlog železniških družb je sklenil
vrhovni železniški svet predložiti povišanje
prevoznih tarifov na železnicah.

BORZA.

Curih, 9. febr. (Izv.) Berlin 1.10, Newyork
575.30, London 24.70, Pariz 26, Italija 25.10, Praga
16.70, Belgrad 6.80, Solija 4.22, Dunaj 0.008120,
Bukarešt 2.92, Amsterdam 215.10.

Nekje može se posvečati,
Kako zamorca bi oprali: —
In konečno se je sklenilo,
Uporabiti — Zlatorog-milo.

Dnevne novice.

— Zanimive redukcije. Listi poročajo,
da je zapadlo prošliti »redukcije« tudi ne-
kaj vseučiliških profesorjev. To je nekaj čisto novega. Doslej so namreč
smatrali vseučiliške profesorje povsod na
svetu za neodvisne profesorje, t. j. za člane avtonomnih univerz,
ki jih je država pač plačevala v interesu več
ali manj brezplačnega pouka, nikjer pa ne
smatrajo vseučiliških profesorjev za dr-
žavne uradnike. Ta novost je bila
prihrajena nam. Upamo, da se bodo znali
vseučiliški profesorji, če se le količkaj za-
vedajo svojega dostojanstva, takim nare-
dam vlade odločno upreti. — Glede ljub-
ljanske univerze je zanimiva redukcija pro-
fesorja Koslca, ki ima očitno poli-
tično ozadje.

— Razdelitev uradnega osebja med
ljubljansko in mariborsko oblastjo. Dode-

ljeni so v službovanje velikemu županu
ljubljanske oblasti: dvorni svetnik Ivan Te-
kavčič, vladni svetnik dr. Rudolf Andrejka,
vladni svetnik Leon Grasselli, okrajni gla-
var dr. Fran Logar, vladni tajnik dr. Lov-
ro Bogataj, vladni tajnik Mirko Brezigar in
okrajni komisar dr. Ivan Zobec; dalje vlad-
ni svetnik Alojzij Pavlin, veterinarska nad-
zornik Hugon Turk in Viktor Zajc, na-
čelnik oddelka za kmetijstvo Ivan Sancin,
kmetijski svetnik Fran Trampuž, sadjarski
nadzornik Martin Humek, referent za kme-
tijstvo Miloš Štibler, višji kletarski nadzor-
nik Fran Gombač, višji računski svetnik
Avgust Bukovec, deželni veterinar Franc
Černe, pisarniški adjunkt Josip Golar, go-
spodinjski učitelj Elza Premrou in Min-
ka Rožnik. — Mariborskemu velikemu žu-
panu so dodeljeni: vladni svetnik dr. Fran
Vodopivec, okrajni glavar dr. Bronislav Fi-
šer, vladni tajnik Stanko Novak, okrajni
komisar dr. Mirko Potočnik in vladni kon-
cipist Vladimir Suša; dalje višji veterinar-
ski nadzornik Janko Rajar, višji državni
živinozdravnik Franc Pirnat, vinarski nad-
zornik Anton Puklavec, kletarski nadzor-
nik Josip Zabavnik, kancelist Davorin Jen-
ko, kmetijski svetnik Albin Dular, kmetij-
skostrokovni praktikant Benedikt Venke,
gospodinjska učiteljica Terezija Gorican.

— Sedeži srezov v mariborski oblasti.
Ministrski svet je določil še neodrejene se-
deže srezov v mariborski oblasti sledeče:
za laški srez Laško, za mariborski desni
breg Maribor, za gornjegrajski srez Gornji
grad, za šmarško-rogaško-kozjanski srez
Šmarje in za dolnjelendavski srez Dolnja
Lendava. Kakor se iz tega vidi, vlada brez
škrupulov nadaljuje parcelacijo Slovenije.

— Posledice požara 14. jan. t. l. v
Splitu vedno bolj jasno kažejo svojo gro-
zoto, ker cela pomožna akcija ne pride na-
prej, medtem ko katoliški delavci v Splitu
gledajo pred seboj razvaline, ki zahtevajo
milijonov, da se jih spet nanovo poživijo.
Toda sredstev ni. Škoda je tako velika, da
zahteva pomoči od vseh strani. Ker pa je
ideja in stvar, za katero gre, skupna nam
vsem, zato toplo priporočamo akcijo, ki jo
je podvzelo kat. akad. društvo »Pavlinov-
vič«. Priporočamo našim hranilnicam in
občinam, kakor tudi vsem, ki se čutijo
zmožne, da prispevajo po svojih močeh.

— Tožba dr. Bogomila Vošnjaka proti
»Slovenec«. Za včeraj popoldne ob 4. uri na-
povedana razprava v znani pravdi dr. Vošnjaka
proti odg. uredniku »Slovenec« g. Mihi Mo-
škercu je bila udgojena za nedoločen čas. Stol
sedmorice v Zagrebu kot najvišje sodišče je
namreč prišlobi zagovornika g. dr. Natlačena
ugodil in prvo razsodbo oziroma obsodbo de-
želnega sodišča v Ljubljani razveljavil, vsled
česar bi se bila imela vršiti nova razprava.
Glede utemeljitve odgoditve naj nam bo dovo-
ljeno postaviti besedo za enkrat tako, da je
bila razprava odgojena zaradi bolezni g. Mihe
Moškercu, ki leži že dalje časa v deželni bol-
nišnici.

— Ustanovitev pasemskega okrožja za
Gorenjsko se bo vršila v sredo, 13. februarja
v Društvenem domu v Škofji Loki. Začetek
ob 8. uri zjutraj. — Zastopniki živinorejskih
zadrag in občinski živinorejski odseki na Go-
renjskem se vlijudno vabijo k številni udeležbi.
Tudi živinorejci, ki vedo ceniti potrebo živino-
rejske organizacije, naj se sestanka udeleže.
— Na dnevnem redu sta dve predavanji: »O
nalogah pasemskega okrožja« (instr. Krištof)
in »O pomenu živinorejske organizacije« (taj-
nik Ovsenik) ter naposled volitev okrožnega
odбора. — Pripravljalni odbor.

— Važno za davkoplatevalce. Koncem
tega meseca poteče rok napovedi osebne do-
hodnine. V olajšavo pravilne napovedi je iz-
dala papirna trgovina Iv. Gajšek v Ljubljani
pomožne pole, s pomočjo katerih se vsake-
mu obrtniku, kmetu, trgovcu in industriju
predoči kratek obračun za podlago pravilne
napovedi osebne dohodnine. Pa tudi za na-
poved prometnega davka ta pola izborna slu-
ži. Cena za en izvod Din 2.—, po pošti 50 par
več. Pri naročilu najmanj 25 izvodov poš-
tine prosto.

— Odlikovanje. Rektor ljubljanske uni-
verze dr. Fran Kidrič je odlikovan z re-
dom sv. Save III. vrste.

— Lovci, pozor! Slovensko lovsko dru-
štvo v Ljubljani je sklenilo v svoji seji dne
18. januarja t. l., da ima pripasti od vseh
zabav, ki nosijo naslov »Lovska prireditve«
(veselica, zabavni večer, ples t. t. d.), 30 od-
stotkov čistega dobička fonda »Zelenega kri-
ža«. Te doneske naj nakažejo prireditelji
Slov. lovskemu društvu v Ljubljani z opazko
»Zeleni križ«. — Odbor S. L. D.

— Plačevanja taks je oproščeno »Kolo
srbskih sestara v Belgradu«.

— Iz zdravniške službe. Sekundarij bol-
nice za ženske bolezni v Ljubljani dr. Robert
Blumauer je imenovan za asistenta na
kirurški oddelku splošne bolnice v Ljub-
ljani. Dosedanji asistent na tem oddelku dr.
Aleksander Kūhar je imenovan za prima-
rija kirurškega oddelka javne bolnice v
Ptuj.

— Oviran pogreb. Pred 6 tedni smo po-
ročali, da je umrla na Ježici pri Ljubljani
gostilničarka ga. Alojzija Ahlin, in da je njen
pokop zabilan mrliški ogleda, češ da je njen
soprog osumljen krivde njene smrti. Umrla
je bila drugi dan brez kake zapreke poko-

pana, a očitačje govorice napram soprogu
umrle niso hotele potihniti, dokler ni cela za-
deva prišla pred deželno sodišče. Isto je zad-
nji pondeljek umrlo dalo izkopati in po zdrav-
nikih njeno truplo preiskati. Komisija je do-
gnala, da je umrla vsled prevelikega uživanja
alkohola in da ni na njenem truplu opaziti
nobene poškodbe. Resnici na ljubo moramo
izjaviti, da je bila umrla znana alkoholikinja
in da je v takem stanju prišlo mnogokrat med
možem in njo do prepira, ki se je večkrat
končal dejansko. Ko je pa imenovana umrla,
so zlobni jeziki trdili, da je njena smrt le po-
sledica poškodb od soproge strani, kar se
je pa pri raztelesenju pokazalo kot neres-
nično. Mrliški ogleda bo pa moral svoje ne-
previžno postopanje premisljevati v zaporu.

— Direktna telefonska zveza med Bel-
gradom in Budimpešto in Belgradom in Prago.
Dne 1. februarja je bila otvorena direktna
telefonska zveza med Belgradom in Budimpe-
što. V kratkem bo otvorena tudi direktna
telefonska zveza med Belgradom in Prago
preko Pešte in Bratislave. — Za otvoritev teh
telefonskih prog je bil že skrajni čas, da se
preobložene telefonske proge Belgrad-Zagreb-
Ljubljana-Dunaj-Praga nekoliko razbremene.

— Vremenske nezgode po cel Evropl. V
avstrijskih Alpah so napravi snežni plazovi
silno škodo in so zasuli tudi večje število lju-
di. Na Dunaju je divjal prošle dni močan vi-
har, ki je trgati strehe in lomil drevje ter od-
nesel na stotine ljudem klobuke raz glave. —
Na Poljskem je zapadel silen sneg, vsled čes-
sar so morali železniški promet na mnogih
proгах popolnoma ustaviti. — V Severnem
morju je vihar v bližini Hamburga potopil
ladjo »Alida«. Posadko so rešili. — Silni vi-
harji divjajo tudi po skandinavskih deželah.
— Na južnem Francoskem pa je začel pihati
veter »mistrak«, mrzel vetr od severozapada,
ki povzroča veliko škodo na zgodnjih vrtnar-
skih kulturah. Veter je prevrnil neki tovarni
vlak na progi Nizza—Toulon. Iz južno-franco-
skih pristanišč se ni mogla odpeljati nobena
ladja.

— Beg. Franciška Bajde iz Hotiča je bila
odposlana s prislilnim potnim listom v svojo
domovinsko občino, kjer bi se imela javiti pri
svojem županu. Bajde pa je med vožnjo ne-
znano kam pobegnila.

— Oropane zidanice. Na Trški gori pri
Novem mestu je bilo vlomljeno v zidnico
posestnika Franceta Grobevskega iz Novega me-
sta. Vlomilec je napravil precejšno škodo pri
vlomu, dobil pa je samo nekaj malenkosti in
pa samokres na šest strel, vreden 1200 kron.

— Dalje je bilo vlomljeno v zidnico posest-
nika Antona Globevnika iz Bršljina pri No-
vem mestu. Tat je odnesel več kuhinjskega
in namiznega orodja iz aluminija, ajdovo mlo-
ko, svinjsko mast, klobase, sivnetino, jajca in
celo posteljno opremo v skupni vrednosti
okrog 8000 K. Oba vloma je izvršil bržkone
isti vlomilec. Sploh se je v zadnjem času iz-
vršil že več vlovov v zapuščene zidanice in
in vrši te vlome ena in ista družba, ki bega
in se potika po zapuščenih krajih.

— Ponesrečeni delavci. V tovarni »Kovi-
na« v Mariboru se je delavka Gselman Eliza
pri čiščenju stroja močno urezala na levi ro-
ki, na isti način si je ključavničar Pesek Vi-
libald zmečkal levo roko. Oddana sta bila oba
v bolnico. — V tovarni splošne stavb. družbe
v Tezmem je padel vodji montaže Josipu Ru-
terju težak železen ključ iz droga na glavo in
ga močno poškodoval. — V parnem mlinu Lu-
dovik Franz v Mariboru je delavec Wistan
Viljem čistil v tovarni testenin stiskalnice. Pri
tem mu je stroj zmečkal desno roko. — An-
tona Podgorška, hlapec pri mesarju in gost.
Zokaly Francu v Mariboru so pritisnili konji
ob zid. Mož je dobil težko rano na glavi — V
tovarni usnja Ant. Badl-a nasl. Walter Hal-
bärth v Mariboru si je strojnik Sulcer Blaž
zmečkal desno roko. — V jugoslov. žični ind.
v Celju je delavki Antoniji Verčnik zmečkal
stroj prste na levi roki. — Stojan Martin, po-
močnik v čevljarni »Adria« v Celju, se je z
nožem težko obrezal po obeh rokah. — Na
lesnem skladišču Steh-Drobnič v Dobrem-
polju je delavcu Zabukovcu Vinku zmečkal
hlood stopalo desne noge. — Pri gozd. uradu
»Planina« pri Sevnici si je drvar Franc Ivnik
pri spravljajanju hloodov zlomil levo nogo, vsled
česar je moral v bolnico v Krško. — V pre-
dilnici v Trzinu je delavec Smolej Fortunat
padel v delavnici in si zlomil desno roko; v
tovarni lesnih lepenk Charles Molnic pa si je
delavka Mali Marija pri padcu zdrobila des-
no ramo. — V tvornici »Titan« v Kamniku
je ključ. vajencu Vebro Jožefu odletel žel.
drobec v levo oko, kovaču Petru Jesihu v des-
no oko, strugarju Ivanu Repniku pa v levo
oko. Poškodbe niso nevarne. — Na žagi druž-
be »Deska« v Novem mestu je delavcu Josipu
Kostrevcu zmečkal hlood prste desne roke. V
pletarni v Strnišču pri Ptuj se je pomočnik
Silac Ignac močno obrezal po desni roki. —
Rant Anton, hlapec v trgovini Gabrič Alice
v Ptuj, si je pri padcu zmečkal levo oprsje
in desno roko. — Pri gradnji železnice v Lju-
tomeru je delavcu Dubrovu Juriju vagonček
zmečkal desno nogo. — Piki Franc, modelni
mizar v livarni Jos. Lorber in drug v Zalcu si
je zlomil pri padcu križ. — V trgovini Le-
narta Franca v Ptuj je hlapec Vavpotič Fr.
padel pri razkladanju težak zaboj na levo ro-
ko in mu zmečkal vse prste.

— Opozarjamo glavno občinstvo na da-
našnji inserat svetovne, doslej vse nadkrilju-
joče tovarne klavirjev Steinway & Sons. 780

Štalarske novice.

š Vlom. V Paradižu pri sv. Barbari je bilo vlomljeno pri posestniku Jožetu Zima. Pokradeno je bilo več moške in ženske obleke, 3 ženski površniki, razno perilo, čevlji, ura budilka, operni daljnogled, 4 trtine in 15 grozdov škarij, nekaj fižola in 2 kozarca medu v skupni vrednosti okrog 40.000 K. Tatvino je izvršil neki neznan moški, v spremstvu čedno oblečene ženske, ki se je izdajal za vinskega kupca in je tudi napravil z več posestniki v okolici pogodbe za dobavo vina.

š Pobegla vlomilca. Pred par dnevi sta našli dva orožnika na okrajni cesti blizu Oseka v Slov. goricah dva tuja neznana moška, ki sta nosila težke nahrbtnike. Ko sta ugledala orožniško patruljo, sta pometala neznanca nahrbtnike v cestni jarek in sta pobegnili v gozd, kamor jima ni bilo mogoče slediti, ker sta se, ko je priletela patrulja, že skrila brez sledi v gozdu. V nahrbtniku so našli razno manufakturno blago, ki je bilo gotovo kje ukradeno. Eden beguncev je izgubil na begu siv klobuk. Begunca sta bila okrog 30 let stara, čedno oblečena v športne obleke in sta izgledala kot boljša človeka. Tudi ta obleka je bila najbrž ukradena.

Ljubljanske novice.

Ij Seja kluba občinskih svetnikov SLS, sličana za pondeljek, je preložena.

Ij Govorilne ure kluba obč. svetovalec S. L. S. se vrše vsaki pondeljek med 5. in 6. uro popoldan v Jugoslovanski tiskarni, II. nadstropje.

Ij Sestanek somišljenikov SLS za dvorski okraj. Snoči se je vršil sestanek somišljenikov SLS v kleti Konsumnega društva v Zvezdi. Krajevni predsednik je otvoril ob 8.15 zelo dobro obiskani shod. Poročevalca sta bila gg. podžupan dr. Stanovnik in občinski svetnik Albin Zajc. Gospod podžupan je poročal o splošni komunalni politiki in pojasnil važnejša aktualna vprašanja, g. občinski svetnik Zajc je pa razložil zelo detajlno finančno stanje mestne občine. Obe poročili so navzoči s splošnim odobravanjem vzeli na znanje, zlasti podatki g. občinskega svetnika Zajca o finančnem stanju mestne občine je navzoče zelo zadovoljilo, kajti priložnost so imeli prepričati se, da sedanja večina ne zapravlja imetja mestne občine, kakor zlohotno natolcujejo nasprotniki, temveč da skrbi res za dobro in razumno gospodarstvo. Po dvehurnem razpravljanju je g. predsednik, zahvalivši se govornikom, zaključil zborovanje.

Ij Umrli je včeraj zjutraj g. Fran Adamič, lastnik trdnice I. N. Adamič, vrvar in veletrgovec. Pokopali ga bodo danes popoldne ob 4. Naj v miru počiva!

Ij Sleparski monter. Pred kratkim smo poročali, da je hodil po Ljubljani neki slepar, ki se je izdajal za monterja tako pri Kornu, Ekarju in pri mestnem vodovodu. Preiskaval je vodovodne pipe in naprave na straniščih. Za vsako pipo je zahteval za uregled po 6 do 10 Din. Imel pa je mož smolo v neki hiši v Copovi ulici, da je dobro pipo pokvaril. Stranka se je pritožila, nastal je spor, ki je končal s tem, da so ugotovili sleparstvo in aretirali sleparja, ki je bivši kleparski pomočnik Ignacij Dolenc, že delj časa brez posla in je živel od raznih sleparij.

Ij Nesreči. — Pri gradbenem podjetju G. Tönnies je padel zidar Anton Topolnik z odra dva metra globoko. Zlomil si je roko in se tudi poškodoval na glavi. — Hlapec Fr. Kregar pri gostilničarju in trgovcu A. Novaku v Štepanji vasi je padel s podstrešja po stopnicah in si zlomil obe roki. Oba ponesrečenca so prepeljali v bolnico.

Spominčica.

10. februarja 1894. Ta datum ne bo ostal niti v slovenski zgodovini. A datum je vendar le in pomeni Vidov dan za peščico ljubljanskih gimnazijcev, ki so hoteli svoje življenje poboljšati, a niso smeli. Prav na ta dan so prejeli razno oceno z rok liberalne šolske oblasti.

Vsak čas nastajajo med dijaki prijateljstva in krožki z večjim ali manjšim številom izbrancev, ki jim ta ali ona ideja ali cilj da nekoliko trdnost. V naši gimnaziji so zadostovali manjši cilji, n. pr. žogo biti v Zeleni jami, ali pripravljati obrambo zoper objestnost realcev, v višji pa človek raste s svojimi cilji in blamažami. Tako je nastal v tistih časih nekaj statistični urad, ki je izvršil kataster ljubljanskih gospodinj od petnajstega leta dalje, torej vseh tistih, ki jih ljubiti ni prežgodaj, z oznako osebnih lastnosti in drugačnih razmer: družba za flirt in temu primerne pogovore. Pevec so imeli zasebne sestanke, kjer so se veliko hrvaško pelo, zlasti »U boj«, kakor bi komaj čakali, da jih Turčin poseka. Drugi so se zanimali za sokolsko telovadbo, drugi za nektar in ambrozijo v Slonovih ulicah, drugi za licealno knjižnico. Na način patronaže sta vplivala na nekatere dijake Tavčarjeva in Jenkova gospa. Pater Salezij je marsikomu koristil. Jeran je veliko pomagala.

Med vsemi takimi pojavi med dijaki so zbudili v javnosti največjo pozornost »liga-

lj Razne tatvine. Na Glincah je bilo vlomljeno v kovačnico Franceta Suhadolnika. Tat je vlomil skozi okno in je odnesel okrog 20 jeklenih dlet, 15 do 30 cm dolgih, ki so bila zaznamovana s črko K ali z znakom v obliki pike in vredne okrog 1200 kron. Druga orodja vlomilec ni odnesel, ker je bil brzokone prepreden in je pravočasno pobegnil. — Služkinji Tereziji Gerl iz Rožne doline je bila ukradena satenasta pompadura, v kateri je imela zlat prstan z rdečim kamnom, srebrni prstan v obliki sklenjenih rok, zlate uhanes z modrimi kamenčki v obliki zvezde, dalje nekaj kontenine, žepnih robcev in pa rožni vaneec s črnimi jagodami v skupni vrednosti do 4000 kron. — Iz zaprte sobe Gospodarske zveze na Dunajski cesti je bil ukraden rjavozelenkast površnik, vreden okrog 5000 kron. — Podpolkovniku Brabeku na Dunajski cesti so bili ukradeni iz stanovanja sledeči predmeti: samokres »Parrbellum« v rjavci torbici, daljnogled znamke »Goerz« v rjavem futralu z napisom: »K. u. k. Inf. Reg. 89« in pa mornariško oficirsko bodalo v skupni vrednosti 16.000 kron. Kot storila so prijeli brezposelnega tapetniškega pomočnika Alojzija Zadravca. Pri hišni preiskavi so našli pri njem še mnogo raznega blaga, ki je tudi ukradeno pri raznih podjetjih, kjer je služil. — Brezposelnega mesarskega pomočnika Anton Zgajnar je ukradel pred Bahovčovo trgovino na Sv. Jakoba trgu dve prazni vreči, vredni 800 kron. Prijeli so ga na trgu za starino, kjer je prodajal vreče.

Ij Mleko. Združene mlekarne, Vojaška ulica, nasproti belgijske vojašnice, sprejemajo zopet in to do 15. februarja nove abonente za mleko, ki se dostavlja z vozni dnevno na dom in to v poljubni množini. Garantira se za popolnoma sveže, čisto, pasteurizirano mleko s ca 3.5 odstotki toččnosti. Naroča se lahko tudi telefonično, št. 446. 433

Naznanila.

Rokodelski dom. V ponedeljek, 11. t. m., bo predaval v dvorani Rokodelskega doma g. magr. Viktor Steska. Predavanje bodo pojasnjevale krasne, barvane skulptorne slike. Pričetek je točno ob 8. uri zvečer. Vstop prost. Po predavanju razdelitev vlog za prihodnjo društveno prireditel, ki bo 2. marca. Stalna prosveta ima jutri ob osmih zvečer v Križankah predavne. Predava g. prof. dr. Lamb. Ehrlich.

Frančiškanska prosveta v Ljubljani priredi prihodnji torko zanimivo skulptorno predavanje »O boju za soverni tečaj. V sredo 13. januarja je redna odborova seja.

Telovadni odsek Moste priredi danes ob 7. zvečer akademijo z zanimivimi sporedi in komerzom. Sodeluje godba mladinskega doma K obilni udeležbi vabi odbor.

Slov. kat. izobraževalno društvo v Dravljah ponovi v nedeljo, 17. februarja 1924 igro »U ničeno življenje«. Začetek ob 6 zvečer. Vabljeni zlasti prijatelji obiskovalci iz bližnje okolice.

Višji prosvetni tečaj pri učilnicah V ponedeljek ob 6. zvečer prične svoje predavanje dr. Stele, v torek od 7.—8. dr. Piskernik Angela.

Slovenske Planinske društvo naznanja, da se je pisarna preselila na Poljansko cesto št. 12, pritičje, desno.

Občni zbor Stavbne zadruge Akademski dom v Ljubljani sklicujemo za dne 22. februarja 1924 ob osmih zvečer v starejšinskih prostorih Akademskega doma, Miklošičeva cesta št. 5. Dnevni red: 1. Poročila načelstva in nadzorstva. 2. Potrdilo letnega računa za leto 1924. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti. — Načelstvo.

Zveza uradni in trgovskih nastavljenk »Krekova prosveta« ima svoje redno predavanje v torek, 12. februarja, ob pol osmih zvečer. Predava g. prof. dr. Šarabon. Prosimo vse članice sigurne in točne udeležbe.

šič, ki so se zavzeli za versko-nravni moment. Objektivno so bili plod I. katoliškega shoda in ognja, ki se je vzbudil po njem, subjektivno pa jih je rodila potreba versko-nravne obrambe v liberalnem ozračju. Niso nameravali upora zoper šolsko oblast, zoper to je govorila vest in zreli svetovalci, prošnja, da bi smeli osnovati Marijino društvo, jim je bila odbita, društvo jim je bilo prepovedano po disciplinarnem redu, tako so se prosto zbirali, a nekega vodilnega fanta so morali imeti, v ta namen so si izbrali tovariša, ki je sedaj župnik na Trati. Kakšne odloke je on dal, se vidi iz tega enega, da se je moral vsak tovariš odkriti, ko je zavonilo poldne, in moliti angelsko čiščenje, naj bo kjerkoli. Zajemljivo je pri tem, da je šolska oblast vedela takoj v začetku za vsa imena, ker so niso mislili skrivati pred njo. Začeli so tudi z listom, ki mu je izšla samo prva številka, a so ga takoj ustavili, ko so součenci začeli groziti, da je to prepovedano. Neki goriški dijak je kolportiral »Rimskega katolika«, ki je bil skoro premočen lek zoper časovne bolezni. Zbirali so se na stanovanju sošolca, bivšega Kalanovega ministranta, čegar oče jih je drage volje sprejemal in poslušal. S tem sem povedal že slutnjo, odkod je padla iskra med nas. Skoro vsi smo imeli starše v Ljubljani in se z njihovo vednostjo shajali.

Ta peščica dijakov si je iskala mentorja in našla Kreka; ni je on iskal, ampak ona je njega našla. Začel se je njegov nepozabni vpliv na dijaštvo.

Dr. Joža Glonar:

Londinensla.

I.

Prva res slavistična stolica na Angleškem se je ustvarila na univerzi v Londonu, kamor je bil l. 1922. v poletju pozvan mnogim Slovincem dobro znani mladi angleški učenjak N. B. Jopson, da predava primerjajočo slovnico slovanskih jezikov. Svojo službo je nastopil s poskusnim predavanjem »Slovanski narodi in jeziki in njih medsebojno razmerje«, ki ga je imel 30. novembra 1922 pred izbranim občinstvom na londonski univerzi (Kings College) in ki je sedaj izšlo tudi v tisku. Marsikoga bo zanimalo, kako gleda Anglež na slovanske narode in jezike, posebno pa na nas same in one, ki so nam blizu.

Študij slavistike, tako je predavatelj povdaril že v uvodu, ni novost samo za londonsko univerzo, ampak za Veliko Britanijo sploh. V primeri s Francijo in Nemčijo je na polju filozofije živih jezikov Anglija bila zadnja desetletja precej zaostala, dasi so Angleži s mi s svojimi »pilonirskimi« študijami na polju splošne fonetike in z delom na polju Anglistike in klasične filozofije že davno dokazali, da se lahko odlikujejo tudi na tem znanstvenem polju. Kaj pa zadeva slavistiko samo, so jih na tem polju daleč prehiteli — samo Slovani, ki so v tej znanosti sploh največ ustvarili, ampak celo »tako mali narodi, kakor so na primer Finci, Skandinavci in Nizozemci. Edino Morfill v Oxfordu in njegov naslednik Forbes — edini, ki je znan med slavisti — Minne in Sweet so imena Angležev, ki so se pečali znanstveno s slovanskimi narodi. Prenovljeni študij slavistike na Angleškem pa bi brez primerjajočega študija slovanskih narodov, ki naj vse te študije družijo in jim daje nekako trdno podlago, pravzaprav visel v zraku. Iz špecijelno angleških razmer izhajajo tudi praktične zahteve, ki se stavijo predavatelju tega predmeta v Londonu: ozirati se mora ne le na čiste slaviste, ampak tudi na druge filologe, ki jim je poznanje slovanskih jezikov potrebna pomoč pri lastnih študijah.

Omejitev in definicija Slovanov je nekoliko težavna, vendar pa ni tako velika pogreška, če vzamemo vse slovanske govoreče ljudi za Slovence, kakor bi bila tedaj, če bi vse angleško govoreče proklamirali za Angleže. Težavneje postane vse skupaj, če se prašamo, kako je treba te Slovence klasificirati, koliko je število slovanskih narodov in slovanskih jezikov. Vzemimo n. pr. Maloruse ali Ukrajince in prašajmo se, ali jim gre po pravici označba posebnega naroda. Nato odgovarja pisec z »Da!«, ki velja pri njem za vsako narodno skupino, kakor hitro se svoje individualne posebnosti zaveda in jo tudi v svojem lastnem imenu izraža. V tem oziru sledi Jopson češkemu strokovnjaku Niederlu, ki je v svojem delu »Slovanski svet« priznal formulacijo posebnih narodov, kakor so n. pr. Ukrajinci in Slovaki, narodi, ki so nastali vsled vedno bolj napredujoče diferenciacije v slovanskem svetu, ki jo povzročata dva tako silna faktorja, kakor je zgodovinski razvoj in napredek kulture.

S tega — historičnega — stališča je umljivo, da navajajo razni učenjaki razna števila, kadar govorijo o slovanskih narodih in njih jezikih. Dobrovskij je l. 1822 naštel deset slovanskih jezikov in narečij, Šafařík je l. 1842 naštel šest slovanskih jezikov, ki se dele na štirinajst narečij, Miklošič jih je leta 1852 razlikoval devet,

Prosveta.

Jagič l. 1898 enajst, Florinskij l. 1907 devet. Najbolj značilno je pač, da Dobrinskij l. 1822 bolgarščine sploh ne pozna: takrat še ni bilo nobenga bolgarstva, ker še ni bilo prave bolgarske zavezi, ki je šele plo dsladečih desetletij. Umljivo je, da je Florinskij zamolčal Ukrajince, toda zakaj je potem Kašube ločil od Poljakov?

Nato podaja Jopson v velikih potezah pregled današnje geografske razširjenosti Slovanov po njih posameznih skupinah, jezikovne meje in nasebine v tujini. Pri tem mora seveda govoriti tudi o novih slovanskih političnih tvorbah, ki so posledica svetovne vojske. Meje naše kraljevine so po njegovem mnogo bolj v skladu z etnografskimi kakor n. pr. pri Poljski ali Čehoslovaški. Na drugi strani pa ima Slovenija veliko iredento okoli Trsta in Gorice, in manjšo na Koroškem, južno od Drave. Italija in Avstrija sta, lahko se računa, s tem vzeli slovenskemu etnografskemu teritoriju približno tretjino.

Pri označbi slovanskih jezikov se je govornik nekoliko dalje pomudil ob stari cerkveni slovanščini zaradi vloge, ki jo je igrala pri pravoslavni Slovanih. Kak skupen vir za knjižne jezike pa ni bila. Pri Slovanih je ravno to najbolj značilno, da se preprosti Slovani o preprostih rečeh med seboj lahko pomenijo, izobraženi pa v višjih predmetih ne, ker so se slovanski knjižni jeziki, posebno pri tvorbi neologizmov, razvijali samostojno. Kot primer navede poljsko »niepodległość«, češko »samostatnost« in rusko »nezavisimost«, ki so vse različno tvorjene besede za isti pojem, našo »neodvisnost«!

Zanimive so Jopsonove karakteristike slovanskih jezikov. »Srbohrvaščina je fonetično tako preprosta, kakor je ruščina komplicirana. Njeni vokali, ki jih ni mnogo, so lahko kratki ali dolgi in imajo dvojno intonacijo. Čarobne modulacije, čistost in polnota vseh glasov, naj so že povdarjeni ali ne, gibkost in — kakor v italijanščini — nagnjenje do samoglasnikov, med katerimi prevladuje »a«, vse to dela srbohrvaščino za najbolj čaroben, vendar krepak jezik, med vsemi slovanskimi jeziki. Kakor ruščina je tudi srbohrvaščina izgubila nosnike, namesto njene redke tatarščine pa ima, posebno v narodni govorici, zelo mnogo turščine. Knjižna slovenščina je zelo podobna svoji najbližji sorodnici, hrvaščini, govorni jezik — ki kaže presenetljivo množino različnih narečij, pa je zelo različen. Knjižni jezik ni fonetičen, njemu manjka veliko bogastvo vokalov, ki je tako značilno za ta zanimivi jezik. Marsikatera starinska poteza, razvoj v glasovih in akcentu in literarna preteklost nad 300 let še povečuje važnost slovenščine... Preprosta slovenska narodna govorica je brez pomiselkov jemala iz nemščine, italijanščine in madžarščine, toda knjižni jezik, ki je prost tujih vplivov, v rokah takega velikega umetnika, kakor je n. pr. Cankar, bi bil vendar v nevarnosti pred povodnjo srbohrvaške žurnalščine, če bi njegova vplivna inteligenca rodoljubno in uspešno ne branila njegove neodvisnosti.

Pregledno in jasno predavanje našega prijatelja Jopsona bo brez dvoma v anglosaksonskem svetu mnogo pripomoglo, da bo dobil o Slovanih boljše pojme nego jih je imel doslej.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Nedelja, 10. febr.: Ob 3. pop. »Mogočni prstani pri znižanih cenah. Izven.

Ob 8. zvečer: »Hamlet«. Izven.

Ponedeljek, 11. febr.: »Tri maske«, »Smešne precioze«, »Prikljubeni komisari«. Red F.

Torek, 12. febr.: Zaprt.

Sreda, 13. febr.: »Othello«. Red B.

Četrtek, 14. febr.: »Golobček«. Red C.

Petek, 15. febr.: »Njuc. Gostovanje gospe Setinske. Izven.

Sobota, 16. febr.: »Beneški trgovci«. Red D.

Nedelja, 17. febr.: Ob 3. pop.: »Danes bomo tihi«. Izven. — Ob 8. zvečer: »Tri maske«, »Smešne precioze«, »Prikljubeni komisari«. Izven.

Ponedeljek, 18. febr.: »Hamlet«. Red E.

VESELJE IN ZADOVOLISTVO

si je z obraza vsake gospodinjke, ko vidi snežno-belo perilo. Z lahke in malo denarja doseže to, ako kupuje vedno le

MILO „GAZELA“
katero dobi v vsaki trgovini

Niger.

OPERA.

Začetek ob pol 8 uri zvečer.

Nedelja, 10. febr.: »Nižava«. Ljudska predstava. Izv. Ponedeljek, 11. febr.: Zaprtlo.
Torek, 12. febr.: Gostovanje baletnega zbora zagrebškega narodnega gledališča. Izven.
Sreda, 13. febr.: »Aldaa. Red E.
Četrtek, 14. febr.: »Traviata. Red A.
Petek, 15. febr.: »Mignon. Red F.
Sobota, 16. febr.: »Faust. Izven.
Nedelja, 17. febr.: »Madame Butterfly. Izven.
Ponedeljek, 18. febr.: Zaprtlo.

Nedelja v narodnem gledališču. Nocoj ob pol osmih se poje v operi »Nižava« kot ljudska operna predstava pri znižanih cenah. V operi nastopijo: gđ. Thalerjeva, ga Matačičeva, gđne Šiligojeva, Korenjakova ter Jeromova in gg. Betetto, Sovilski, Cvejič, Banovec in Pugelj.

Drama vprižori popoldne pri znižanih cenah narodno igrano »Mogočni prstan« pri kateri sodeluje vojaška godba in balet, zvečer ob osmih pa je predstava »Hamlet«.

Komponist opere »Nižava« slavni klavirski virtuozi D'Albert se nahaja trenutno v Jugoslaviji.

Po svetu.

Anglija in Mac Donald.

V volivni boj so šli Angleži z vso vdanostjo, ki jo tak boj zasluži, v sredstvih niso bili izbirični in so šli do skrajne meje politične morale. In borili so se prav do zadnjega. Ko je bil pa voj končan in zmaga ter poraz določena, tedaj so si podali roke in so rekli: Sedaj pa delaj.

Asquith in Lloyd George sta angleški značaj pogodila, ko sta pustila stranki delavcev prostoro in se nista hotela vezati s konservativci. Najsi so Angleži po večini še tako proti socializmu, njih pravni čut zahteva, da moramo s stranko, ki predstavlja velik del naroda, ravnati kot z enakopravno. Ne smemo ji že vnaprej odreči zmožnosti za vodstvo državnih poslov. Angleški narod ve, da se izključitev tako velikega dela ljudstva trajno ne da držati in da bi moral itak priti trenutek, ko bo prišla za vajeti vlade tretja stranka, ne pa ena od onih dveh doslej vladajočih. Zato je bilo dobro, da je stranka takoj zagrabil trenutek, ko si lahko nabere potrebno znanje vladanja; in liberalci so ji šli na roko, dobro vedoč, da so drzni eksperimenti socializacije v sedanjih razmerah nemogoči. Histrična bojazen gotovih krogov pred delavsko vlado se je lani, po izvršenem delstvu, umaknila čutu pomirjenosti in lahkega dihanja. Bančni ravnatelji pravijo svojim akcionarjem, da angleški kredit vsled delavske vlade prav nič ne trpi in da je beg domačega kapitala v tujino nepatriotičen in tudi neumen.

To splošno pomirjenje je prav zelo tuji posledica sestave novega kabineta, ki jo tudi Mac Donaldovi nasprotniki imenujejo mojstrsko delo. Združiti je znal v svojem ministristvu pripadnike vseh stanov, od vlearistokratskega lorda preko intelektualca srednjih slojev do »moža iz ljudstva«. Do onega moža, ki je vrtal in predel in vlake vodil, ob času, ko je sedanji njegov ministristki tovariš lord Chelmsford srejemal čestitke indijskih knezov-maharadž, posejan z zvezdami in kolajnami. Kljub tej pestrosti je pa novo ministristvo na znotraj dosti bolj enotno kakor je bila pa Baldwinova vlada, razcepčena na vse strani; eden je bil za prosto trgovino, drugi za varstveno carino, lord Curzon za močno zuna-

ter je priredil več klavirskih koncertov v Zagrebu in Belgradu z največjim uspehom. Iz Zagreba nam je došlo poročilo, da bo skladatelj prisostvoval nocoj v našem opernem gledališču vprižoril svojo opero »Nižava«.

Operno prednaznanilo. V soboto, dne 16. t. m. se vprižori znana in priljubljena Gounojeva opera »Faust«. Pri tej priliki se proslavi 20 letnica opernega pevača g. Hugo Zatheja, ki poje vlogo Metista.

pr Koncert Pavla Holodkova. — Snočni koncert Pavla Holodkova, znamenitega ruskega baritonista moskovske opere, je bil dobro obiskan, le nekatere lože so bile prazne. Holodkov je pel, dasi nekoliko prehlajen, kakor smo od tako odličnega pevca pričakovali. Na programu so bile skoro same ruske stvari. Občinstvo ni štedilo s pohvalo in z vsako od peto pesmijo je navdušenje poslušalcev rastlo. Na klavirju je spremljal g. prof. Ruč, ki je za svoje spretno, diskretno spremljevanje žel od občinstva obilo pohvale. Navdušenje občinstva je bil otako silno — na dijaškem stojšču naravnost nasilno — da sta umetnika morala dodati še par komadov.

njo politiko, takozvani diehardi pa za odkrivanje pred Francozi. Mac Donaldovo ministristvo imenujejo s stariim izrazom, običajnim za vlade Viktorije (1837—1901), »velougledno«; so pa v njem zastopniki delavskih organizacij, socialistični in meščanski inteligenti, poklicni uradniki ter zastopniki cerkvenih in znanstvenih interesov. In vendar dosti pisano! Prav to zmožnost Mac Donalda za kompromise in za omejitve na to, kar se da doseči, smatrajo prijatelji in sovražniki za izraz pravega državištva, ne pa za slabost.

V večletnem političnem delu se je Mac Donald prepiral, da se tudi socialistični alfabeta začne s črko A in da prenagljene odredbe naravnaj razvoj samo ovirajo. Kako realnopolitično je njegovo mišljenje, nam kaže na primer že prvi njegov nastop napram pritožujočim se Indijcem; rekel jim je, naj z mirnim delom skušajo doseči svoj cilj in da se nobena angleška vlada ne bo dala ugnati z umori in nasiljem. V eni stvari je pa neomajljiv: on je prepričan pacifist in se bo, kakor pravi, pacifističnega programa trdno držal. Podpira ga v tem stremljenju v kabinetu ministrov v prvi vrsti lord Parmoor, ki mu je pacifizem prav tako veroizpoved kakor krščanske dogme. Krščanski značaj angleške delavske vlade jo še prav posebno loči od vsake druge socialistične vlade. Potem pa Labour party tudi ni protimonarhična; kraljevi dvor sam se pa tudi tako pametno in taktično obnaša, da mora biti tudi najzagrizenejši socialist zadovoljen z njim.

Stranka ima prosto roko in gledajo Angleži novo vlado z neko otroško dobrohotnostjo. In prav nič ne bereš takih strastnih in neumnih napadov na nove ministre in njih žene, kakor smo jih bili navajeni brati v nemških listih.

Seveda pa drugi dve stranki ne počivata. Zlasti zadnji gospodariji, konservativci, nikakor ne mislijo pozabiti, da jim je izvito krmilo vlade iz rok. Zaenkrat pa pada vsa jeza konservativcev na liberalce; ti jim niso »sovražniki«, kakor so jim delavci, temveč »izdajalci«. Da se bodo pa liberalci znašli varovati, za to jamčijo že imena Asquith, Lloyd George in Sir John Simon. Anglija je pred enim najvažnejših momentov svoje zgodovine.

Ob Ljeningovem pogrebu.

Enkrat že smo priobčili poročilo inženerja Basseches o Rusiji; takrat, ko smo govorili o Ljeningu v Moskvi. Sedaj nam pa poroča o Ljeningovem pogrebu in pravi:

Ledenomrzlo je, toplomer kaže 27 stopinj Réaumurja — 34 stopinj Celzija. In kljub temu vidiš pred hišo delavskih zadruhtisoč in tisoč ljudi, prihajajočih, odhajajočih. Noč in dan! Noč in dan prihajajo množice sem, da še enkrat vidijo mrtvega Ljeninga. In po cele ure stojijo in čakajo, v ledenem vetru.

Pot te pelje skozi dve vrsti nepremičnih straž, skozi krasne marmorne dvorane. Na stenah tisoč in tisoč vencev z rdečimi trakovi. V veliki dvorani, na rdečem ogrodju, v odprti rdeči rakvi — Ljening. Bled kot vosek. Okoli in okoli pa venci in cvetlice. Med rdečo barvo opaziš bele trakove, na venci diplomatskega zbora in turške vlade.

Povsod vojaki in delavci, in pa kiparji, ki snemajo mrtvaško masko. Po cele ure stojita mati in setra pred rakvijo. Svetilke iz kristala, ovite z žalnim ovojem. Po stenah žalni transparenti in venci.

Tiho valovi množica mimo, tiho delajo častniki red. Okoli odra se pa vijeta dve kači ljudi, počasi in nemo.

Neprestano noč in dan, igra neviden brkester žalostinke, komaj glasno.

Na milijon ljudi je prišlo pogledat mrtvega Ljeninga.

Zunaj pa valovi življenja veselo naprej. Mladostni glasovi razprodajalcev ponujajo letake, Ljeningove podobe, kipe, žalne znake...

navzoče z nesmrtno žalostjo. Nato pa pojo vsi skupaj revolucionjsko žalobno koračnico. Prijatelji dvignejo rakev; in počasi, koračkoma, se pomika spreved med vojaki in odposlanci na Rdeči trg. Vojaški oddelek ga zaključuje.

Na Rdečem trgu je visoka tribuna, in tja gori nesejo rdečo rakev. Zada je pa velikanska kocka — simbol večnosti; na sprednji strani s črnimi črkami ena sama beseda — Ljening.

In od devetih zjutraj do šestih zvečer defilirajo množice mimo rakve. Ob zidu pa stoji armada v paradi.

Iz vseh delov mesta prihajajo neskončne množice, z zastavami in pevskimi zbori. Silno je mraz; zato gredo včasih zelo hitro; samo mimo rakve prav počasi. Sanitetni avtomobili vozijo od mraza otrple v bolnišnice...

Točno ob določeni uri neso rakev na spomenik. In ko se polagoma pogreza v globino, pojejo glasovi pritaženo in tiho žalobne pesmi.

Pet minut! Pet minut potrebne rakev, da prispe v globino, in tistih pet minut prenehala velika Rusija dihati... Vlaki se ustavijo, promet po cestah zastane...

Zamolčko grmijo topovi žalni pozdrav in zvok tega pozdrava se duži s prasketanjem pušk. Povsod v vsej veliki Rusiji, povsod grmi zadnji pozdrav. Čez zleden površino Finskega zaliva, pod sivim zimskim nebom severa pravtako kakor na solnčnojasnem jugu pod modrim nebom in ob šumečih valovih Črnega morja. Velikanski pogreb!

Jutri, ponedeljek, je dan miru in žalosti. V torek pa začneta spet korakati življenje in vsakdanjost.

Novi preroki bodo vstali, nove resnice bodo oznanjevali. Človeški duh nikdar ne miruje in drvi ven v neskončnost.

Zanimivosti.

NAJVEČJA DRUŽBA POHISTVA NA SVETU.

Sredi decembra so vpisali v Zürichu v register trdk ime Holding Company Thonet-Mundus A. G. Dve družbi — Mundus in Thonet — sta se zlili v eno in predstavljata sedaj največjo družbo za pohištvo na svetu. Nova družba je bila ustanovljena s 15 milijoni švicarskih frankov, krila bo s svojimi tovarnami 80 odstotkov vse svetovne pohištveni potrebe. Zaposluje pa družba 18 tovarn, ima zelo veliko žag, znamenito lesno industrijo in podjetja za izkoriščanje gozdov. Vse tovarne — razen ene, ki je na Nemškem — se nahajajo na teritoriju stare avstro-ogrske monarhije. Po prevratu so se posamezne tovarne nacionalizirale; tako se je spremenila varaždinska tovarna s kapitalom 500.000 jugokrc in v hrvaško Mundus a. c. Mundus-Thonet ima po svetu 50 filijal, samo da nastopajo angleške in ameriške kot samostojne akc. družbe. Akcije bodo začele notirati sedaj na borzi v Zürichu.

ISKANJE UTOPLJENCEV.

Že od nekdaj so uporabljali različni narodi za iskanje utopljenecv zelo nenavadna sredstva, ki jih še dandanes tu in tam opazamo. Eno takih sredstev, ki je bilo razširjeno v Nemčiji, Angliji in na Francoskem, je bilo iskanje trupla s pomočjo hleba kruha, katerega so natresli nekoliko živega srebra. Tako pripravljen hleb so spustili na tisto mesto v vodo, kjer je ponesrečenec utonil in ga pustili plavati; kjer se je hleb potopil, tam so domnevali, da leži truplo ponesrečenca. Še leta 1860. so rabili ta način iskanja pri Gurnhamu na Angleškem. Če iščejo Kitajci utopljenca, vržejo na isto mesto živo ovco v vodo, ker domnevajo, da se žival ravno tako dolgo bori s smrtjo ali proti smrti kot človek in da zanese tok ovčji kadaver na isto mesto, kjer se je potopil človek. Težko je razumeti način iskanja mrljev pri Norvežanih, ki vzamejo v čoln petelina in mislijo, da leži truplo na tistem mestu, kjer petelin prvokrat zapoje. Lažje razumljivo je pa iskanje različnih indijanskih plemen; ti se peljejo v čolnu, ki ga pustijo, da plava s tokom reke in iščejo utopljenca tam, kjer se prične čoln vrteti. Tu se nahajajo vrtinci nad globljinami v rečni strugi, ki so potegnili po njihovem mnenju tudi truplo na dno.

CLEMENTEAU NA INSPEKCIJI.

Ko je bil v letu 1906. Clemenceau imenovan za ministra notranjih reči, je neki dan sklenil, da si ogleda vse oddelke in pododdelke v ministrskih pisarnah. V prvi dvorani, ki je prišel vanjo, ni bilo niti enega uradnika, v drugi ni bilo žive duše, v tretji je pa vendar naposled zagledal enega, ki pa je glavo podpiral z roko in spal. Ministrov spremljevalec je že hotel uradnika zbuditi, ali Clemenceau ga je zadržal za roko in rekel: »Nikar ga ne budite, sicer bo tudi ta izginil!«

EN SIN IN ŠTIRI MATERE.

S posebnim sporom ima opraviti sodišče v Grosseti na Laškem. Ta pravda je nekaj ostanek iz zadnje vojske. Gre namreč za materinsko pravo do nekega gluhonemega vo-

jaka, o katerem štiri žene trdijo, da je njih sin. Njegovo ime ni znano. Samo toliko se ve, da so ga pobrali na bojišču in poslali v bolnišnico v Grosseti, kjer je še dandanes. Pravzaprav se še ne ve, če je sploh Italijan, ker je bil v spremstvu avstrijskih ujetnikov in edini znak njegovega italijanstva je bila raztrgana italijanska uniforma. Revez je še duševno omejen in se na nobeno reč ne spominja, ali jako rad je, pridno kadi in pije kakor pravi Nemec. Zato so uradi v Grosseti že menili, da je prej Nemec kakor Lah. Kljub temu trdijo štiri matere, da je njih sin in se tožijo med seboj zanj. — To je vsekakor težji spor kakor oni, ki ga je razsodil Salomon, a dvomimo, da je kateri italijanski sodnik modrejši od Salomona. In tako bo ostal spor štirih mater za enega sina vsekako neporavnan.

PRSTAN V KRAVI.

Šolski voditelj P. je izgubil pred petimi leti zaročni prstan, ko je bival med počitnicami v Drahoavci. Tu je nedavno tega oblolela ondotnemu kmetu krava in ko so jo pobili, so našli v njenem drobu učiteljev prstan.

ŠTIRI MILIJONE AVTOMOBILOV.

Leta 1923. imenujejo v Ameriki štirimilijonsko avtomobilno leto. Napravili so 3.644.000 osebnih voz napram 2.406.000 leta 1922., tovarnih pa 370.000 napram 253.000. Vedno bolj so zahtevali zaprte vozove, naredili so jih leta 1923. 1.235.000, leta 1922. pa 715.000. Z drugimi besedami: leta 1922. ni bilo zaprtih voz niti 30 odstotkov, leta 1923. pa 35 odstotkov. Osebnih avtomobilov so imeli leta 1922. vrednosti 1.567.000.000 dolarjev, leta 1923. pa 2 milijardi 243.385.000; vrednost tovarnih avtov je bila leta 1922. 223 milijonov dolarjev, l. 1923. pa 268 milijonov. Ves ostali svet je napravil leta 1923. 101.000 avtov.

Dočim so šli Fordovi navadni avtomobili v ceni dol, so šli drugi gor, tako da je bila povprečna cena za avto leta 1922. 770 dolarjev, leta 1923. pa 811. Fordovi navadni vozovi stanejo samo še 300 dolarjev, t. j. 100.000 K. V avtomobilni industriji s pritiskom je bilo zaposlenih 2.750.000 ljudi. Pa moramo pomisliti, da je bilo od teh zelo veliko oženjenih in je skupno število od avtomobilne industrije živečih torej dosti višje.

Na koncu leta 1922. so registrirali v Združenih državah 12.239.000 avtomobilov, koncem leta 1923. pa 14.500.000. V enem letu je prirastla torej skoraj petina. Ker računajo število avtomobilov vsega sveta danes na 17 milijonov, jih pride na Unijo 85 odstotkov. In ker šteje Unija okoli 110 milijonov ljudi, pride en avto že na manj kot osem in na več kot sedem ljudi. Ford pravi, da bo imel v desetih letih vsak prebivalec Unije svoj avto, čemu bo takrat 150 do 200 dolarjev. Jugoslavija ima 12 milijonov ljudi in k večjemu 5000 avtomobilov — polovico Fordove dnevne produkcije —; en avto pride na 2400 ljudi.

Ceste v Uniji, ki služijo skoraj izključno avtomobilnemu prometu, so bile leta 1922. 2.820.000 milj dolge, leta 1923. pa 2.940.000. Leta 1922. so jih popravili 350.000 milj, leta 1923. pa 430.000. Milja je 1609 metrov. Eksportirali so leta 1922. 117.000 avtomobilov, leta 1923. pa 328.000. Vrednost avtomobilov in pritisklin, ki so jih leta 1922. eksportirali, je znašala 126 milijonov dolarjev, leta 1923. pa 234 milijonov. Importirali so pa v Unijo leta 1922. 456 voz, leta 1923. pa 890. Ali niso te številke smešne?

Trgovcev z avtomobili je bilo v Uniji leta 1922. 41.000, leta 1923. pa 44.000; garaž 49.000 oziroma 51.000, pomožnih štacij in popravilnic pa 65.000, oziroma 68.000. To so številke!

ČUDEZI NARAVE.

Gosenica ima 4041 mišic. — V obeh trota se nahaja okoli 14.000 majhnih ogledal. — Telo pajka sestoji iz štirih delov, ki imajo do 1000 neoboroženemu človeškemu očesu nevidnih odprtih, skozi katere se izločajo niti za pajčevino. Vse te niti se združijo nato v eno samo nit, s katero prede pajek svojo pajčevino; tako da je ta umotvor sestavljen iz 4000 posameznih nitk. Zoolog Lenwenhoch je opazoval skozi mikroskop pajke, ki niso bili večji od peščenega zrna in ki so predli tako tenke niti, da je njihovo število 4000 doseglo šele debelino človeškega lasu.

NASTANEK BILJARDA.

Biljardna igra je nastala v 16. stoletju v Italiji. Od tu je prišla v Francijo, kjer se je kmalu udomačila na francoskem dvoru in je bila posebno priljubljena pri Ludoviku XV. Ker so se za njo večidel zanimali samo visoki krogi, je postala kot »noble jeu de billard« popularna v vseh aristokratskih družbah evropskih dežel. Za javno igranje biljarda v kavarnah in drugih lokalih je bila potrebna posebna koncesija in dovoljenje, katero se pod visoko kaznijo ni smelo prekršiti. V Parizu so bili »billards paulmiers«, ki jih je bilo leta 1789. okoli dvesto, patentirani in so imeli svoja lastna pravila.

Izpred sodišča.

Stara mast. Merila sta se vojaka Urh in Coné najprej od deklet, nato pa sta zašla v razgovor na pridobitno možnost. In rekel je Urh svojemu tovarišu: »Fant, glej, tam v našem skladišču je dosti masti, kar v sodkih jih imajo.« In posledica tega razgovora je bila, da sta ukradla Urh in Coné iz vojaškega skladišča dva sodčka masti, sodček po 96 kg. S tovarišem Smrekarjem sta peljala to mast na Fuzine, kjer sta jo prodala kot pošteno blago gostilničarju Kalinšku za 8000 K. Urh je

ročil 2000 K tovarišema, ostanek pa je obdržal in ga zapravil. Še tisti dan se je pošteno napil, še tisti večer so ga zaprli in se je še isto noč pošteno shladil v zaporu. Obtoženi Urh, Čonč in Smrekar so tatvino pošteno priznali. Obsojeni so bili Urh na 9, Čonč na 8, Smrekar pa na 1 mesec ječe. Ker se jim vsteje preiskovalni zapor v kazen, so bili obtoženci takoj prosti.

Podstrešni tat. Zidaraki pomočnik Gabrijel Meglič, ki pa bolj nerad dela, je ukradel Antoniji Jesih v Ljubljani nekaj obleke in perila in Amaliji Pangerčovi tudi več perila. Prvo tatvino je mož priznal, za drugo pa je natvezel pripovedko, ki ni prav nič verjetna. Pravil je, da je peljal neko mleko na kolodvor. Na poti je srečal nekega Dalmatince, ki ga je prosil, da naj mu pelje par zavojev na kolodvor. Med potjo je ukradel fant en zavoj in ta

je bil ravno last Pangerčeve. Ker je bil fant že trikrat radi tatvine kaznovan, je bil obsojen na eno leto težke ječe z različni »pripoboljški« in mora plačati Jesihovi 2000 K odškodnine, katere pa bržkone ne bo nikdar dobila.

Potnik in sprevednik. Ivan Merkur iz Naklo je vstopil v kamniški vlak brez voznega listka, kljub temu, da ga je sprevednik opozoril na kazen. Ko je prišel sprevednik v voz in zahteval od njega, da plača karto in globo, se je trmast možakar razjaril, prijel sprevednika za pas in mu zagrozil, da ga bo pošteno izplačal če ga dobi drugje v roke. Hotel je plačati karto, globo pa ne. Radi tega nepremišljenega nastopa napram državnemu uslužbencu in prevelike trme je bil obsojen na 100 K globo ali 1 dan zapore in mora plačati stroške in 200 K takse.

Priporočamo vsem rodbinam Kolinsko ciklorijo, izvrsten priradek za kavo.

Ako rabite obleko nujno, tedaj si ogledajte zalogo modernih oblek, lastne izdelave pri KONFERENCIJSKI INDUSTRIJI
Drago Schwab, Ljubljana.

Lepota? Svežost mladosti? Priljubljena vnanjšina? Vse to si lahko prihranite in zaščitite preročeno »starelost« edino z racionalnim negovanjem vašega obraza, vašega telesa, vaših las in zob! Izvanečnega delovanja so že čez 25 let priljubljeni Elza-preparati za negovanje lepote: Elza-odrasla in kožo obvarujoča pomada (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 Din), Elza-pomada za rast las (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 Din), Elza ilijno milo lepote (4 kose s pakovanjem in poštino 40 Din) in 10 odstotkov doplatka in drugi Elza-preparati kakor Elza cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza-ko-

lonska voda itd.; adresa: Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzarg št. 134, Hrvatska. 7855

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometerska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Relativna vlaga v %	Nebesni vetrovi	Povprečna v mm
8. 2. 21 h	729.7	1.0	0.8	jasno s. v.	—
9. 2. 7 h	731.6	1.6	0.5	obl.	—
9. 2. 14 h	731.7	2.5	0.6	obl.	—

UČITELJ, več nem., išče službo kot uradnik v priv. podjetju. Prevzel bi v kakšni mestni družini tudi pouk kot pomožni učitelj. - Ponudbe pod »Takoja« 753 na upravo.

Absolviran EKONOM srednjih let, se takoj POROČI z gospodično ali vdovo z lastnim posestvom. - Dopise pod »Dober gospodar 754« na upravo lista.

Zastopstva

vseh za uvoz v Italijo primernih izdelkov išče slovenska in italijanska agencija v Rimu. Prevzame tudi proti la referencam oziroma garanciji različno blago, posebno LES v lastnih skladiščih v komisijno prodajo. - Ponudbe na upravnstvo »Slovenca« pod »RIM 755«.

Ključavničarskega

POMOČNIKA

stavbenega, kateri je posebno več ogražam in drugim stavbenim delom, sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. - Ponudbe na Ludovik SUTANČIČ, Bos. Krupa. 776

Sprejem

v trajno delo dobro izvrševanega čevljarkega prirezovalca za naročena dela. - Ivan JAMAR, Bled L. 705

Vsem, vsem prisrčno zahvalo za izkazano toplo sočutje.

Kamnik, dne 9. februarja 1924.

Matilda Binter.

Zahvala.

Za izkazano nam sožalje povodom bolezn, smrti in pogreba naše nepozabne matere, odnosno babice in prababice

Ivane Zakotnik

ter posebno dobrim sosedom za osebno pomoč, spremstvo, cvetje itd. izrekamo vsem našo najtoplejšo zahvalo.

Koseze - Ljubljana, dne 9. febr. 1924.

Družine:

Zakotnik, Korošec in dr. Mazek.

Soobarica in stalna perica

Potrebna sta sanatoriju Dr. Farkica, Beograd, Knez Mihajlov Venac 23; plače so dobre. Slovenke imajo prednost. - MASEK neoznjen, vaje hidričnim in pedikuram in pedikuram, dobi mesto v sanatoriju Dr. Farkica, Beograd, Knez Mih. Venac 23. Plača dobra, mesto stalno. Nastop mogoč takoj ali 15. t. m.

Službo oskrbnika

išče ekonom z večletno prakso, star 36 let, še samski, na kakem večjem posestvu. Ponudbe pod »Ekonom« na upravo lista. 751

Hlapec

oženjen, brez otrok, priden in pošten, dobi takoj mesto v Ljubljani. Kot zanesljiv kučar ima prednost. Stanovanje je na razpolago, plača po dogovoru. - Naslov pove uprava lista pod št. 682.

Razpis službe.

OSKRBOVALNO SESTRO za svoj ambulatorij IŠČE »Profil tuberkulozna liga« v Mariboru. - Mesečna plača Din 1400 in eventualne stanovanjske ugodnosti. Prosimo s priloženim krstnim listom, domovnico in izpričevali o naobrazbi kakor tudi o morebitnem dosedanjem službovanju je poslati do 15. februarja t. l. na naslov ambulatorija Profil tuberkulozne lige v Mariboru, Stalna ulica. 638

Na dobro hrano

sprejem več abonementov. - Ulica na Grad 3, pritičije.

POJASNILO.

Izjava, objavljena v časopisih 7. II. »Slovenec«, »Jutro« in »Slov. Narod«, ni v zvezi z mojo družino. - Karol KANONI, strojevodja drž. žel., Ljubljana. 781

Različne NOTE, klasične in druge, za klavir, so po ugodni ceni naprodaj. Naslov v upr. list. pod št. 789.

Iščem elegantno opravo za malo sobico (postelj, umivalnik, omara itd.) proti dobri najemini. - Ponudbe pod »Strogo značaj št. 773« na upravo »Slovenca«.

Nov ZAKET

zelo poceni prodaja PILLER, Prečna ulica 4, Ljublj. 790

Kder posodi 20.000 Din za 2 leti, dobi sobno opravilo iz brestovega lesa in kuhinjsko opravilo, novo izdelano. Naslov v upravi št. 784

NAPRODAJ po ugodni ceni arondirano POSESTVO na Dolenjskem v bližini Krškega. Obsega 7 ha, 23 a njiv, travnikov, vinogradov in gozdov. Hišno in gospodarsko poslopje v dobrem stanju. - Pojasnila daje notarska pisarna v Krškem.

Iščem majhno LOČAL za takoj v najem v mestu Ljubljani, prim. za branjarjo ali kaj sličnega, ako tudi samo za krajšo dobo. - Ponudbe na upr. pod »Lokal«.

POSESTVO

obstoječe iz 24 mernikov posestva njiv, 2 vrtov, gozda, hiše, hleva, poda in kozolca za 300.000 kron naprodaj. - I. G. Srakovič, p. Kranj.

Enodružinsko HIŠICO

kupim ali vzamem v najem v trnov. predmestju ali na pristanu. Ponudbe na upravo lista pod »Hišica št. 783«.

KLAVIR, dobro ohranjen, je naprodaj za 3000 Din. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 778.

STANOVANJE z dvema sobama in kuhinjo v Ljublj. ali v bližnji okolici, išče stranka brez otrok. - Ceni, ponudbe pod »600 Din mesečno« na upravo lista. 797

Dva lovska BRAKA in eno PTICARKO

starejši 8 mesecev, ceno prodam. - Novi Vodmat št. 62.

KOLO, damsko in moško, skoraj nova, prodam. Naslov pove uprava lista št. 798.

2 pletilna stroja

št. 8 in 7 naprodaj. Kje, pove uprava lista pod št. 779.

KROMPIR in REPO

želim kupovati kakemu trgovcu. Cene po dogovoru. - Ponudbe pod »Takoj št. 757«.

Oblačilno OGLEDALO

in kopalna BANJA naprodaj. - Resljeva cesta 12/I, levo. (Ogleda se popoldne)

STAVBENA PARCELA,

900 m², na jako lepem prostoru, ob glav. cesti na Gorenjsko, pol ure od Ljublj., po ugodni ceni naprodaj. - Naslov v upravi lista št. 707

Najnovejši MODEL I otroških VOZIČKOV

in dvokoles - najceneje pri »TRIBUNA«, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. - Ceniki franko. - Sprejemajo se tudi vsa popravila. 770

Prodaj AMBI STROJ

s 500 ploščami, aparat za žlebnike, barvo, olje in vso opravilo. Naslov se izve pri upravi lista pod št. 791.

VOZ z čiro na peresih ima po nizki ceni naprodaj. Prostovoljno gasilno društvo v Mostah pri Ljublj. 753

Z otrokom na obl. dovoljeno

razprodajo

našega oddelka za pletenje, trikotarje in perilo, si dovoljujemo cenjene odjemalce opozoriti, da se nahajajo v zalogi še večje množine različnega blaga, kakor:

ZA DAME: perilo, bluze, predpasniki, nogavice in rokavice. - ZA GOSPODE: triko perilo, sviterji, srajce, ovrtniki, naramnice, nogavice, rokavice, gamaše in dokolenice. - ZA OTROKE in DOJENKE: perilo, obojito znamke »Tetra«, pat. nogavice, sviterji, čepice i dr. - Brisače, različna galanterija in kozmetika. - Vse to blago razprodajamo pod tržnimi cenami, samo dotlej, dokler traja zaloga.

A. & E. Skaberne
Ljubljana, Mestni trg 10

Originalna Tekstijeva trta v SHS

Prve Jugoslovanske Irinice v DARUVARU

Sigmund Teleki, Vislany Milan Bresslauer, Daruvar. Po velikosti in čistosti vrstah prvi in največji nasadi v državi. Priporočajo svoje slovite proizvode vseh poznanih ameriških podjetij (ključev in korenjakov) iz Daruvarskih in sadov v najboljši kakovosti iz eno samo: Heriandieri: x Ripar a Te ex: 8 B, Ruvestra Montikola, Aramon x Ruos ris Gannin brl. Ripar s Portal s. Priave sprejemamo dokler traja zaloga. Naročila naj se pošljejo na UPRAVO PRVIH JUGOSLAVENSKIH LOZNJAKA Milan Bresslauer, Daruvar

NAPRODAJ JE

POSESTVO v Stični na Dolenjskem, obstoječe iz: hiše s hlevom, kozolcem, sadnim vrtom in 4 njivami, na zelo lepem kraju. - Pojasnila pri upravi »Slovenca« pod št. 416.

Gradbeno podjetje

Arhitekt V. Krainer & Co. Jesenice, Gorenjsko Stavbna vodstva: Ljubljana, Domžale, Zagreb. Izvaja privatno in industrijske stavbe, proračune, načrte, ceno, posebno oddelki za arhitekturo.

Oddam SOBO

lepo opremljeno, samskemu gospodu event. gospodini. Naslov v upravi pod št. 698

Sprejem SLAMNIKE

v preoblikovanje, beljenje in barvanje, po novodobnih letošnjih formah in vsa v modistično stroko spadajoča dela.

Se vljudno priporoča J. STEMBERGAR, Dunajska cesta 9, Ljubljana. 722

100-400.000 Din

POSODILA na vknjižbo in visoke obresti iščem. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. »400 tisoč«. 717

Ing. Rudolf Treo

stavljenik vhod samo, Gosposvetska c. 12.

100-300.000 Din posojila

iščem na posestvo večmilijske vrednosti oziroma družabnika. Cenjene ponudbe prosim pod »Sigurnost« na upravo »Slovenca«. 752

Ceno POSESTVO

pri cerkvi v Studencih-Mariboru. Krasnó hišo, trgovino, gostilničarstvo, stanovanje, vrt, klet; cenjeno na 1.500.000 kron, prodam takoj za 980 tisoč kron. - ŠEGOVIČ.

Gradbeno podjetje

ing.

Dukić in drug

Ljubljana

Bohorjeva ul. 24.

Kuharico

ki razume kmečko in boljšo kuhinjo, energično, krščansko ter vestno, išče neka graščina na Štajerskem. - Istotam sprejme kuhinjsko in dve DEKLI k svinjam. - Ponudbe je poslati takoj pod: »Krščanska hiša« na upravo »STRAZE«, Maribor. 547

Manufakturista

kot vodjo detalj. oddelka, samo s prama referencami, takoj sprejememo. - Ponudbe z natančno navedbo dosedanjega službovanja, zahtevane plače in možnost nastopa na:

R. STERMECKI, Celje.

Najcenejše in najboljše so

vžigalice iz

tovarne vžigalic v Rušah.

Razpis prodaje.

Iz zapuščine dr. Ivana ORAZNA se prodajo sledeče nepremičnine:

1. Vlož. št. 201, kat. obš. Osterc, parcela 323 vinograd v izmeri 7402 m². Ta vinograd »Zavodih« je dobro obdelan in urejen, ima proti jugu obrnjeno visečo lego in rodovitno zemljo.
2. Vlož. št. 202, kat. obš. Osterc, in sicer: Stavbna parcela št. 15, zidan vinski hram v izmeri 94 m². Hram se nahaja v dobrem stanju, ima dobro slamnato streho, vsebuje prostor za prešo in za vinsko posodo, zraven sta dve iz lesa zgrajeni sobi, v podstrežju prostor za shrambo sena. Inventarja v hramu ni. - Zemljiška parcela št. 322, njiva, ki se porablja za košenico, v izmeri 5737 m². - Zemljiška parcela št. 174, gozd (kolosek) v izmeri 3337 m². - Zemljiška parcela št. 311, gozd (kolosek) v izmeri 2528 m². - Zemljiška parcela št. 315, gozd (kolosek) v izmeri 5822 m². - Zemljiška parcela št. 349, gozd (kolosek) v izmeri 3661 m². - Ti koloseki so deloma v rasti in deloma porabni za vinogradno polje.
3. Vlož. št. 177, kat. obš. Črnača vas, parc. 599, gozd v izmeri 9664 m² (z različnim drevjem zaraščena hosta). Vse zemljišče se proda skupno.

Prodajni pogoji: Kupec plača vso kupnino na dan podpisa kupne pogodbe v gotovini, nosi vse stroške pogodbe, pristojbine in vse davčine izvirajoče iz pogodbe; dalje plača za leto 1924 na prodano zemljišče odpadajoče davčine z dokladami vred.

Ponudbe z navedbo kupne cene, v katerih se ponudnik zaveže, da ostane v besedi do 4. marca t. l., je poslati podpisani odboru do 26. februarja 1924.

Upravni odbor dr. Oražneva dijaškega doma (univerza) v Ljubljani, dne 31. januarja 1924.

Potrjeni globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresljivo vest, da je naš iskreno ljubljani sin, soprog, oče, oziroma brat, gospod

FRAN ADAMIČ

imetnik tvrdke I. N. Adamič, posestnik, vrvar in veletrgovec

v soboto, dne 9. t. m. ob pol 1 ponoči, previden s tolažili sv. vere, mirno in Bogu vdano preminul. Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 10. februarja t. l. ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Sv. Petra cesta št. 31, na pokopališče k Sv. Križu.

Maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

V LJUBLJANI, dne 9. februarja 1924.

HELENA ADAMIČ, soproga.

RADKO, IVKO, STOJAN, otroci. - IVAN in BARBARA ADAMIČ, stariši. - ANTON ADAMIČ, veletrgovec v Kranju, VEKOSLAV ADAMIČ, poročnik v p., IVANA ADAMIČ poročena Rudolfa, JULCI ADAMIČ poročena Grčar, MICI in BETKA ADAMIČ bratje in sestre.

Vinarska zadruga „Ljutomerčan“

otvarja svojo

podružnico

v Ljubljani, Stara pot 9

(poleg vojne bolnice)

s svojimi zajam-

čeno pristnimi vini iz
Ljutomerskih in Ormoških gorc

Stroji za pletenje

(Strick- u. Wirkmaschinen) kakor tudi vse potrebščine za stroje od najpoznatejših tvrdk kakor Feils Lederer, Wien, Wilhelm Barfu, Apolda, Fritz Schuster, Chemnitz, Sander & Gruff, Chemnitz, v največji izbiri po smernih cenah pri samozastopniku za Jugoslavijo

Alfred Rozma, Osijek 1, Zupaničkova ulica broj 42.

Igle vseh števil vedno v zalogi.

Geneno češko posteljno perje.

Kilogram sivga na pol (cufano perje) Din 60.—, polbela Din 75.—, belo Din 85.—, boljše Din 95.—, fino, na pol puh Din 145.—, fino Din 175.—, najfinije Din 220.—, — Beli puh Din 370.—, snežnobeli prsi puh Din 445.— Franko in carine prosto proti povzetju. Neugajajoče se lahko vrne. Vzorec zastoni. Mnogo priznani in naknadnih naročil. — Razpošiljalnica posteljinega perja

Sachsel & Co., Wien XIV, Gelbeingasse 9-6

POZOR

ŽELEZOLIVARNA ANTON SMOLE P. DOBROVA PRI LJUBLJANI

Izdeluje
vsakovrstne
dela za stroje
iz mehke sive liti-
ne. Uliva celi za centr.
kurjavo (Rippenrohrs). —
Sprejemajo se dela iz alumi-
nija in medl. Vse po nizkih cenah.
Preskrbim tudi izdelavo modelov.

Izvršilna dražba tov. poslopja

Dne 23. februarja ob 10. uri dopoldne se proda pri sodišču v Kamniku poslopje, obstoječe iz novosezidane, še ne popolnoma dodelanega poslopja za tovarno in stanovanjsko hišo, gospodarskega poslopja ter njive (2643 m²). Zazidana plošča glavnega poslopja znaša 300 m². Poslopje se nahaja tik ceste Mengeš—Trzin, v neposredni bližini Mengša ter je pripravno za vsako obrt. — Najmanjši ponudek je 475.049 K. — Dražbeni pogoji in načrti poslopja so na vpogled pri sodišču v Kamniku.

Pojasnila dajo tudi odvetniški pisarni DR. JANEŽIČA in DR. TRAMPUŽA v Kamniku. 761

6. dunajski mednarodni sejem

9. do 13. marca 1924

Najugodnejša prilika za nakup
za vse stroke

Največja izbira. — Stalne konkuren-
tne cene

Velik uspeh dunajskega jesen-
skega sejma 1923

100.000 kupcev

od teh

25.000 inozemcev iz 72 držav celega
sveta, ki so podpisali velika naročila

Pojasnila:

Winer Messe, Wien VII

kakor tudi častno zastopstvo v Ljubljani
Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4

Trboveljski PREMAG in DRVA

dobavlja DRUŽBA ILIRIJA, Ljubljana,
Kralja Petra trg 8. — Telefon 220.

Svetovna tvrdka išče zanesljivega

potnika

za več okrajev.

Za zanesljivo moč stalna služba z velikimi do-
hodki. Istotako se reflektira na še zmožne
upokojece. — Ponudbe je nasloviti pod šifro:
«Dobra in zanesljiva moč št. 712» na uprav-
ništvo «Slovenca».

Kupuje se

prima

brezov les

v deblih ne pod 20 cm na ozi in ne
čez 45 cm na širši strani debila. Debla
ne smejo biti kriva in morajo biti brez
grč. — Ponudbe naj se glase: tranko
vagon „postaja KRANJ“ in pošljejo na

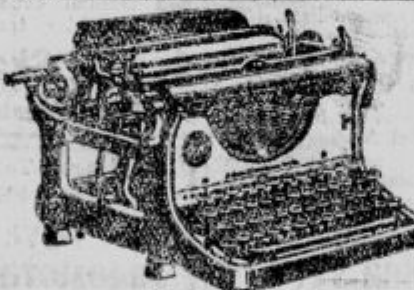
C. Pollak d. d.

Ljubljana

Dobavni rok in količina
naj se navede.

Valilne stroje

Nabavite si za dobičkanost perutninarje za vali-
tev 50 do 100.000 jajc. Zahtevajte takoj pojasnila od
M. PODKRAJSEK, Ljubljana I, poštni predal.

IDEAL

Najboljši in najmodernejši
pisa ni stroj sedajnosti

The Rex Co, Ljubljana

Gradišče 10

Telefon 268.

Specijalna trgovina vseh pisarniških potrebščin.

Gospodim trgovcem in slavnemu občinstvu
se priporoča tvrdka

FRANC CERAR družba

z o. z.
tovarna slamnikov in klobukov
v Domžalah, Stob 50.

Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.
Popravila se sprejemajo vsako sredo pri
Kovačević & Tršan, Ljubljana, Prešernova
ulica št. 5.

UNITED STATES LINES

Ameriški ladni parniki
v New-York

Iz Bremena des Southampton v Cherbourg
George Washington

19. aprila (v Boston) 22. marca

President Harding 11. febr. 15. mar.

America 21. febr. 26. mar.

President Roosevelt 3. mar. 2. maj.

Republic 18. maja 18. jan.

Odhod iz Southampton in Cherbourg 1 dan pozneje
iz Southampton—Cherbourg

Leviathan 1. aprila 22. aprila 13. maja

Vse podrobnosti povedo naslednji naslovi.

Izborna prilika za prevoz b. aq.

UNITED STATES LINES

— Zagrad: celata Beogradske Zadruga, Prosto Hotel

Bristo a. Zagreb, Sred. šolj Savez Hrvatskih seljač-

kih Zadruga, Mihanovičeva ulica 2, Preko puta

olodvoru. — Ljubljana, Bledarstvo Zgodnjih

Amer. škib. Držav. Dunajska cesta 18. — Sarajevo,

Savez. Hrv. saib. Seljačkih zadruga za Bosno i

Hercegovinu, Aleksandrova ulica 52.

Sušak, Banka za Pomorski v.

Specijalno izdelovanje vezenin in perila.

Tvrdka MATEK & SCHEIN

Ljubljana, Dalmatinova ul. 13 (poleg hotela Štrukelj)

Sprejema dela za mehanično vezanje. — Predtiskarija ročnih del. — Pripo-
roča češki šifon in specijalno platno za ročna dela, priprosto in fino perilo
za moške in ženske. — Vse materijal za ročna dela. — Srajce, prvovrstne
znamke DMC. — Modno in galanterijsko blago.

NA DROBNO!

NA DEBELO!

Znižane cene. — Postrežba točna in solidna.

P. n.

Šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet do-
speli najboljši šivilni stroji

Gritzner

v vseh opre mah.

Pouk v vezanju ter
krpanju perila in
nogavic (štolanje) bre-
plačno edino le pri:

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra n.

Mehanika delavnice pod vod-
stvom priznanega strokov-
njaka in mehanika Stanko
Galeta na razpolago za ši-
valne stroje vseh sistemov
in koles. 7994

PETER SEMKO

I. jugoslovanska barvarija,
krznarstvo in strojarstvo.

Ljubljana, Križevniška ul. 7.

KUPUJE po najvišji ceni
KOŽE DIVJACINE: lisice,
kun, dihurjev, vider,
zajcev itd. 511

Agitirajte za naše časopise!

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE d. d. v Ljubljani

ZVONARNA

ustanovljena leta 1767., dobavlja
priznane prvovrstne bronaste
ZVONOVE čistih glasov po
konkurenčnih cenah v
kratkih rokih.

Zahlevajte cenik!

Stroški pri uporabi bencina.

Vozi brez bencina!

Adaptiraj svoj auto-traktor
ali stabilni motor s patent.
HAG-generatorjem.

Kuri z
ogljem!

Prospekte in reference dajo

Jugo-Hag

Ljubljana: Telefon 560

Bohoričeva ulica 24.

Stroški pri uporabi oglja.

Ropirne knjige računov, komisijske
knjižice, šolske mape, notese itd.

dobavlja najceneje

Knjigoveznica K. T. D.

Ljubljana, Ropitarjeva ulica 6/11

PRESELITEV!

Poponoma varno naložite svoj denar pri

„Vzajemni posojilnici“

v Ljubljani, r. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega semostana na Kongresnem trgu
poleg nunske cerkve v isto palačo na Miklošičevi cesti poleg hotela „UNION“.

Hranilne vloge se obrestujejo

po 6 %

brez odbitka rentnega in invalidskega danka. Vloge v tekočem računu se obrestujejo

po 5 1/2 %, vez. tudi po 6 1/2 %

in višje po dogovoru. Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, kar poseduje
Vzajemna posojilnica relativno veliko delnic starnih delniških družb hotela
„Union“ v Ljubljani. Vrhutega je njena last nova palača ob Miklošičevi cesti,
več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in inozemstvu. Denar se naloži lahko
tudi po poštinih položnicah.

STEINWAY & SONS, tovarnarji klavirjev, New
York, London, Hamburg obveščamo slavno občin-
stvo, da smo poverili svoje zastopstvo in prodajo
(Alleinverkauf) naših KLAVIRJEV in PIANINOV
gospodu

Alfonzu Brezniku

frgauch s klavirji, harmoniji ter izkušanemu muziku-strokovnjaku
v Ljubljani, Mestni trg 3 (poleg magistrata)

ter prosimo, da si vsak interesent ogleda in poizkusi naš vse nadkriljujoči,
na višku dovršenosti stoječi fabrikat ter tako uvidi razliko med dobrim
in najboljšim.

Hamburg, dne 8. februarja 1924.

Steinway & Sons, tovarnarji klavirjev in pianinov.

Kože divjačine

lisice, kune, dihurje, vidre, zajce itd.

kupujem neposredno za Ameriko. — Plačam najvišje dnevne cene!

Od 1. januarja t. l. zbirališča v vseh večjih mestih Jugoslavije, Italije in Bolgarske:

Zagreb: M. Klobučki, Mesnička ul. 1.

Sarajevo: Jokić i Rosić.

Bos. Novi: Ibrahim Memić.

Beograd: Josip Fischer (Hotel Pe-
trograd).

Križevci: Marko Deutsch

Tuzla: Braća Antić.

Skoplje: Jeruham Karlo sinovi.

Bjelovar: Weber i drug.

Lovince: Mate Kovačević.

Banjaluca: Mile Janković.

Osijek: Hermann Lederer.

Sušak: Mate Stipčić.

Nadalje imamo zbirališča kož tudi v Ljubljani, Nišu, Gospiću ter v Sofiji in Trstu.

Mavro Fischer, Sisak. — Telefon 86, 30 in 61.